



TISZAVASVÁRI EGYESÍTETT ÓVODAI INTÉZMÉNY
4440 TISZAVASVÁRI IFJÚSÁG U.8.
Tel/fax: 42/ 372-756
ekaovoda@gmail.com
OM:033140

A TISZAVASVÁRI EGYESÍTETT ÓVODAI INTÉZMÉNY
MÓDOSÍTOTT

*ÉRZELMI KÖTŐDÉSEN ALAPULÓ
ÓVODAI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA*

*Szeretetben, játékban, együttműködésben
kiteljesedő emberközpontú óvodák
Tiszavasváriban*

Készítette:

**Tiszavasvári Egyesített Óvodai Intézmény nevelőtestületének és alkalmazotti
közösségének jóváhagyásával**

**Moravszki Zsoltné
Intézményvezető**

Jóváhagyta:

**Tiszavasvári Egyesített Óvodai Intézmény nevelő testülete 2/2020.(05.07.) sz.
határozatával**

A PEDAGÓGIAI PROGRAM JOGSZABÁLYI HÁTTERE:

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény
- A kormány 363/2012. (XII.17.) kormányrendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 2003. évi CXCV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermek védelemről és gyámügyi igazgatásról
- Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról
- 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről
- A pedagógiai program tartalmát befolyásoló helyi dokumentumok
- Az óvoda hatályos Alapító Okirata
- Nevelőtestületi határozatok
- Intézményünk belső szabályzatai.
- 2003. évi CXCV.Tv. Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról.

TARTALOM

A PEDAGÓGIAI PROGRAM JOGSZABÁLYI HÁTTERE LEGITIMÁCIÓS ELŐLAP

I. BEVEZETŐ

II. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

- II.1. Gyermekkép
- II.2. Óvodakép

III. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

- III.1. Az óvodai nevelés általános feladatai
 - III.1.1. Egészséges életmód alakítása
 - III.1.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés
 - III.1.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása
- III.2. Az ÉKA pedagógiai program alapelvei, céljai és feladatai

IV. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

- IV.1. Személyi feltételek
 - IV.1.1. A pedagógussal szemben támasztott elvárások
- IV.2. Tárgyi feltételek
 - IV.3.1. Az óvodai élet megszervezése
- IV.4. Az óvoda kapcsolatai
 - IV.4.1. Kapcsolat a családdal
 - IV.4.2. Kapcsolat külső partnerekkel

V. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

- V.1. Játék
- V.2. Verselés, mesélés
- V.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
- V.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka
- V.5. Mozgás
- V.6. Külső világ tevékeny megismerése
 - V.6.1. A környezet megismertetése, megszerettetésére és védelmére nevelés
 - V.6.2. A külső világ tevékeny megismerése során szerezhető matematikai tartalmú tevékenységek és játékok
- V.7. Munka jellegű tevékenységek
- V.8. A tevékenységben megnyilvánuló tanulás

VI. SAJÁTOS FELADATOK

VI.1. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek óvodai nevelése

VI.2. Gyermekvédelem

VI.3. Speciális szolgáltatások

VI.4. Az óvoda-iskola átmenet elősegítése

VII. Érvényességi rendelkezések

Legitimációs záradék

1.számú melléklet

I. BEVEZETŐ

*„... ha úgy érezzük, hogy valaki őszintén elfogad
olyannak, amilyen vagyok, akkor már is hajlandó
vagyok elmozdulni: elgondolkozni, hogyan szeretnék
megváltozni, fejlődni, mássá válni, még inkább azzá,
amivé válnom csak lehetséges.”*

(Thomas Gordon)

Óvodánkban a nyolcvanas évek végén kezdődtek az egyéni arculatot, sajátos óvodaképet kereső innovatív kezdeményezések. Ezek eredményei, valamint mind a hazai, mind a külföldi óvodapedagógiában bekövetkezett változások indítottak el bennünket a helyi nevelési programunk elkészítésében 1996 – ban.

Környezetünk sajátosságait figyelembe véve, értékeink megtartásával, hagyományos óvodai feltételek között dolgoztuk ki óvodai nevelésünk rendszerét mely akkor 6 tagóvoda sajátosságait vette figyelembe, és ezeket ötvözte egy közös, minden tagintézmény által használható programmá. Azóta óvodánk, mint Tiszavasvári Egyesített Óvodai Intézmény négy tagóvodával működik. A telephelyek a város különböző pontjain helyezkednek el.

Az ÉKA program több éves (1984-1996) gyakorlati tapasztalatra, elméleti (pedagógiai és pszichológiai) megalapozottságra épült. **Fontos eleme volt a gyermekismeret, önismeret, a másság elfogadása, a modell értékű környezet.**

Nagy jelentőséget tulajdonított a gyermeki magatartás érzelmi vezéreltségének, hiszen az erkölcsi - közösségi, az intellektuális, az esztétikai érzelmek fejlődése alapvetően motiválja a gyermeknek a társadalomhoz, a természethez, a megismeréshez való viszonyát és meghatározó a személyiség kibontakozásában, a jellem alakulásában. Ezek a szempontok mai napig érvényesek munkánkban és az azóta, a jogszabályi változásoknak megfelelően módosított, a kor kihívásait követő, továbbfejlesztett programunkban.

A nevelésről alkotott nézetünk szorosan kapcsolódik a humanisztikus pszichológiához. Óvodai nevelésünk középpontjában az áll, hogy az ember/gyermek miképpen érzékeli és értelmezi „élete

történeteit”. Nevelőmunkánkban alapvető követelmény a gyermek emberi méltóságának, jogainak tiszteletben tartása az egyenlő hozzáférés biztosításával.

Intézményünk több innovációs programot is kifejlesztett és működtet:

A Fülemüle Óvoda 2006-tól Zöld Óvoda címet kapott, 2014-ben pedig elnyerte az Örökös Zöld Óvoda címet.

2007.szeptember 01.-től részprogramként folyamatosan bevezetésre került a kompetencia alapú óvodai nevelési programcsomag, melyet módszertani segédanyagként alkalmazunk.

A TÁMOP-3.1.7 referencia intézmények működtetése elnevezésű pályázat keretén belül 2014-ben minden óvodánk „jó gyakorlat”-ra épülő referencia intézményi előminősítést kapott.

2018. óta az EFOP-3.1.5.-16-2016-00001 „A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása” keretében minden telephelyen külön innováció, óvodai fejlesztőprogram biztosítja a gyermekek igényeihez igazodva a gyermekek fejlesztésével kapcsolatos pedagógiai feladatokat, a szociális hátrányokat enyhítő pedagógiai tevékenységet, a családok támogatását.

Intézményünk rövid megszakítással jelenleg is az Oktatási Hivatal bázisintézményeként működik.

Sajátos feladatunknak tekintjük:

- a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését, inkluzív pedagógia
- a fejlődésben lemaradt és/vagy akadályoztatott gyermekek nevelését,
- a gyermekvédelmet,
- az intézménytípusok közötti átmenet elősegítését,
- halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek képesség kibontakoztatása.
- tehetséggondozás

Az ÉKA program egyediségét az adja, hogy az egyesített intézményi rendszer keretein belül, a nevelési környezet feltételrendszerének szervezeti felépítésével lehetőséget ad a telephelyek, illetve óvodai csoportok sajátos arculatának kialakítására; melyben optimálisan érvényesül a részprogramok integrációja és a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatása az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szint elérése.

Programunk rugalmasan alkalmazható hagyományos óvodai feltételekkel működő egy - két csoportos, vagy nagyobb szervezeti egységben integrált óvodákban hátrányos helyzetű, vagy kiemelkedő képességű gyermekek nevelésében egyaránt.

II. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

II/1. Gyermekkép

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember egyedi, mással nem helyettesíthető individuum és szociális lény egyszerre.

Az óvodai nevelés középpontjában a gyermek áll. Ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést.

A gyermek személyiségének alakulása a családban kezdődik, ebben a közösségben érik az első olyan hatások, melyek alakítják, formálják. A gyermek a felnőttől szeretetet, megértést és védelmet kell, hogy kapjon mindennel, még önmagával szemben is. Így érzelmi biztonsága alakítja jó közérzetét, és biztosítja harmonikus testi- lelki fejlődését, ami által nyitott, harmonikus, kiegyensúlyozott gyermekké válik.

A mérték mindig az óvodás gyermek a maga egyediségével, lehetőségével, aki az óvodában társak között érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes légkörben éli kisgyermekkorának boldog pillanatait. A nevelési cél a családokkal való jó együttműködés, a családok segítése, erősítése. A pedagógusok napi kapcsolatban állnak a szülőkkel, így az együttnevelés, együttműködés érdekében megvalósul a folyamatos párbeszéd feltételrendszere. A nevelési cél, hogy iskolába lépéskor a gyermekek alkalmazkodni tudjanak az iskolai élethez.

II/2. Óvodakép

Az Alapprogrammal egyezően az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja a gyermek - két és fél illetve harmadik életévétől az iskolába lépésig - fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit. Programunkban a gyermekek alapvető tevékenységeire, a játékra,

mesére, kommunikációra, munka jellegű tevékenységekre, mozgásra, művészeti élménynyújtásra, a környezet tevékeny megismerésére építünk. Hangsúlyozzuk a gyermekek testi-lelki gondozását, az érzelmi biztonság megteremtését, az anyanyelvhez, a társakhoz való érzelmi viszony megalapozását. Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit (óvó-védő, szociális, nevelőszemélyiségfejlesztő), a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

III. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

III.1. Az óvodai nevelés általános feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. - az egészséges életmód alakítása,

- az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása,
- az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

III.1.1. Egészségfejlesztési program

Bevezetés

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja az óvodai nevelés alapvető feladatának a gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítését jelöli meg. Ezeknek a szükségleteknek kielégítése biztosíthatja a kisgyermek egészséges fejlődését. Az egészségvédő potenciál fejlesztése megköveteli, hogy az óvodai nevelés segítse az egészséges életvitel iránti igény kifejlődését, az egészséges életmód választását, az egészséget károsító magatartások visszaszorítását. Az egészség védelme és karbantartása tanítható, fejleszthető. Óvodáskorban az egészségre nevelésnek az élet további szakaszaira is kiható jelentősége van, melynek sajátos jellemzői az óvodáskorú gyermekek életkori sajátosságaira vezethetők vissza. A program elkészítésének célja az, hogy az intézmény használói köréhez, a helyi adottságokhoz igazodva megfogalmazzuk a korszerű egészségnevelés céljait és feladatait, mely iránt mindannyian elkötelezettek vagyunk és felelősséggel vállaljuk. A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy a nevelési-oktatási intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési-oktatási intézmény mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben. A nevelési intézmény által működtetett teljes körű egészségfejlesztés olyan folyamat, amelynek eredményeképpen a pedagógusok a nevelési-oktatási intézményben végzett tevékenységet, a pedagógiai programot és szervezeti működést, a gyermekek és a szülő részvételét a nevelési-oktatási intézmény életében úgy befolyásolják, hogy az a gyermek egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő. A mindennapos működés során kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermek, egészségéhez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra. Feladataink az egészségnevelés területén, hogy kialakítsuk az egészséges életvitel iránti igényt, egészséges életstílusokkal és életmodellekkel

ismertessük meg a gyermekeket, gondozzuk lelki (érzelmi, akarati, értelmi) képességeiket és az embertársakkal kapcsolatos szociális együttműködési készséget kialakítsuk. Az egészség e három jellemzője, megbonthatatlanul egybefonódik a kiegyensúlyozott, harmonikus személyiségfejlesztés feladatával.

Az óvodai egészségfejlesztés célját a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. § határozza meg, mely szerint:(1)A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy a nevelési-oktatási intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljestesti-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési-oktatási intézmény mindennapjaiban működő egészségfejlesztő tevékenységekben.(2) A nevelési-oktatási intézmény által működtetett teljes körű egészségfejlesztés olyan folyamat, amelynek eredményeképpen a pedagógusok a nevelési-oktatási intézményben végzett tevékenységet, a helyi pedagógiai programot és szervezeti működést, a gyermek és a szülő részvételét a nevelési-oktatási intézmény életében úgy befolyásolják, hogy az a gyermek egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.

Az óvodai egészségnevelési feladatainkat két részre oszthatjuk: **egészségfejlesztés** (promóció) és **megelőzés** (prevenció), melyek azonban elválaszthatatlanok és az óvodai nevelés valamennyi szakaszára vonatkoznak.

A teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok az alábbi területekre terjednek ki:

- az egészséges táplálkozás
- a mindennapi mozgás, testmozgás,
- a testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése,
- a bántalmazás megelőzése,
- a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás,
- a személyi és környezeti higiéné

A teljes körű egészségfejlesztés figyelembe veszi a gyermekek biológiai, társadalmi, életkori sajátosságait, beilleszthető a nevelési-oktatási intézményben megvalósuló átfogó prevenciós programokba.

A környezeti és egészségnevelési intézményi alapelvek, célok hosszú távú céljaink

Testi és lelki egészség

Az óvodára nagy feladat és felelősség hárul a felnövekvő nemzedékek egészséges életmódra

nevelésében. Minden tevékenységével szolgálnia kell a gyermekek egészséges testi, lelki és szociális fejlődését. Személyi és tárgyi környezetével az óvoda segítse azoknak a pozitív beállítódásoknak, magatartásoknak és szokásoknak a kialakulását, amelyek a gyerekek egészségi állapotát javítják. Az egészséges életmódra nevelés nemcsak a betegségek megelőzésének módjára tanít, hanem az egészséges állapot örömteli megélésre és a harmonikus élet értéként való tiszteletére is nevel. A pedagógusok készítsék fel a gyerekeket arra, hogy önálló, felnőtt életükben legyenek képesek életmódjukra vonatkozóan helyes döntéseket hozni, egészséges életvitelt kialakítani, konfliktusokat megoldani.

Alapelvek, célok

A környezet és az egészség egymástól el nem választható fogalmak. A természet-környezet óvása, védelme nélkül nem beszélhetünk egészséges emberi életéről sem, mivel az ember a természet része. Az általa okozott természeti -, környezeti szennyeződések károsan hatnak vissza a saját szervezete működésére. Ennek szellemében kívánjuk nevelni a ránk bízott gyermekeket, és programunkkal a szülők és környék lakóinak környezet-és egészségtudatos magatartását is fejleszteni kívánjuk.

Rövid távú céljaink

- Az egészséget támogató, biztonságos, esztétikus munkakörnyezet kialakítása és védelme.
- Környezettudatos magatartásformák kialakítása
- Alapvető higiéniai normák megismertetése és betartatása.
- Helyes napirend és életrend kialakítása.
- Az étkezési kultúra fejlesztése, az egészséges táplálkozás szorgalmazása.
- A szabadidő hasznos eltöltése.
- Testi-lelki egészségvédelem a gyermekek és dolgozók körében.

Az egészségfejlesztés feladatai

- egészséges életmódra nevelés (szomatikus egészségfejlesztés)
- lelki egészségfejlesztés (pszichohigiénés egészségfejlesztés)
- szociálhigiénés egészségfejlesztés

Kiemelt feladatok

Egészséges életmódra nevelés (szomatikus egészségfejlesztés):

A szomatikus nevelés felöleli a test, a szervezet megismerésére, és megismertetésére vonatkozó nevelési feladatot, mint az egészség megvédésének, a tudatos egészségvédő magatartás ismereti

alapját, továbbá a mentálhigiénét és a mozgásszokások alakítását. Óvodai nevelésünk megvalósítja az Óvodai nevelés országos alapprogramjában megfogalmazottakat, valamint felöleli a gyermek egészségvédelmét, egészségfejlesztését, az élet és a testi épség megőrzését.

A szomatikus nevelés területei

- személyi higiénia fejlesztése
- környezeti higiénia fejlesztése
- az egészséges táplálkozás igényének kialakítása
- a betegségek megelőzésére nevelés
- napi rendszeres testmozgás, testedzés
- balesetek megelőzésére nevelés, elsősegélynyújtás

Személyi higiénia fejlesztése:

Az alapvető személyi higiénia kialakítása a gyermekekben, a példamutatással kezdődik. Minden óvodában dolgozó munkavállalótól elvárjuk a tiszta és ápoltság megjelenését. **Mivel a felnőtt minta, a tanulási folyamatok alappillére, ezért nagyon fontos a minták közvetítése.** Magában foglalja a testi szükségletek kielégítését, a testi gondozást és a testi épségének védelmét. A test tisztán tartásakor a bőr a fogak a szájüreg, a haj, az érzékszervek, a körmök ápolását tartjuk elsődlegesen fontosnak, valamint a WC használat és a papírhasználatot. A ruházat és a helyes réteges öltözködés fontosságát is erőteljesen hangsúlyozzuk. Az öltözködési szokások kialakításával, a ruházat higiénijával, a tárolással is fontos feladat hárul ránk.

Célunk: a személyi higiénia iránti igény kialakítása, a gyermekek egészségének, testi épségének védelme.

Feladatunk: az alapvető higiéniai tennivalókra való szoktatás, gyakoroltatás, ellenőrzés és folyamatos korrekció.

A feltételek biztosítása: Minden gyermek számára biztosított a szülők által a saját személyi felszerelés- jellel ellátott törölköző, fésű, fogmosó felszerelés, tornafelszerelés, ágynemű. A gyermeköltözőkben minden gyermek rendelkezésére áll jellel ellátott szekrény (polc), ahol a saját ruházat, váltóruha, cipő tárolása megoldott. Tisztálkodáshoz rendelkezünk elegendő számú, a gyerekek méretének megfelelő mosdókagylóval, szappantartóval (folyékony szappanadagolóval), körömkefével. A gyermekmosdókban biztosított az elegendő számú gyermek-méretű WC. A gyermekek számára biztosított orrtöröléshez, orrfújáshoz a mindig elérhető helyen lévő papír zsebkendő, melynek higiénikus tárolására szintén gondot fordítunk. A nap bármely szakában minden gyermek számára rendelkezésre áll a vízfogyasztás lehetősége, melyhez a jellel ellátott poharakat elérhető magasságban helyezük el. Járványos időszakban fokozottan figyelünk a

higiénias szabályok betartására.

Környezeti higiénia fejlesztése:

A kiemelt feladatunk, hogy olyan környezetet teremtsünk minden intézményünkben, ahol egészséges színtereket tudunk biztosítani a gyerekek számára. A csoportszobák és az egyéb helyiségek, az óvodai udvar, a kiszolgáló helyiségek egyaránt azt a célt kell, hogy szolgálják, hogy a környezeti higiénia igény kialakulhasson a gyermekekben. Feladatunk, hogy a környezetünkben való tennivalókat felismertessük, pozitív viszonyt alakítsunk ki a környezetünkkel, és olyan magatartást alakítsunk ki a gyerekekben, mely a környezetvédő magatartást célozza. Példamutatással, a munkába történő bevonással, gyakoroltatással a helyes környezeti higiénés tevékenységre szoktatás is feladatunk. A lehetőségeinkhez mérten feladatunk a gyermekek környezetének optimális kialakítása, elrendezése mellyel a tevékenységekhez szükséges elegendő helyet biztosítjuk. A gyerekek környezetében lévő, és a gyerekek által használt berendezési tárgyak megfelelnek testméreteiknek, ugyanakkor stabilak, biztonságosak, könnyen tisztán tarthatók. Az eszközök, játékok tárolásának feltételei adottak, tisztán és rendben tartásukat folyamatosan elvégezzük. A helyiségekben folyamatosan biztosítjuk rövid, gyakori szellőztetésekkel a természetes levegőcserét. Gondoskodunk a helyiségek megfelelő mesterséges és természetes megvilágításáról. A rendszeres takarítás, portalanítás és porszívózás mindenki számára elemi követelmény. Az egészségre ártalmas anyagokat a gyermekektől jól elzárható helyen, az előírásoknak megfelelő módon tároljuk. Az óvoda udvarának rendszeres előírásoknak megfelelő karbantartásáról gondoskodunk biztosítva a szilárd burkolatok balesetmentességét, a füves részek gondozását. Udvari eszközeink az elvárt előírásoknak megfelelőek, de gyakori karbantartást igényelnek. A játszótéri elemek rendszeres felülvizsgálatáról gondoskodunk. Az udvari homokozót időközönként felújítjuk, a homokot szükség szerint cseréljük.

Az egészséges táplálkozás igényének kialakítása

Intézményünk óvodáiban közétkeztetés keretein belül biztosítjuk a napi háromszori táplálkozást. A Varázsceruza óvodában található főzőkonyhában az élelmezésvezető irányításával készítik az ételeket. Kiszállítás után óvodáink tálalókonyhájában történik meg az adagolás és a tálalás előkészítése. Óvodában nem az étel elkészítése, hanem az étkezés lebonyolítása alkotja az óvodapedagógus egészségnevelési feladatait-így az étkezés előkészületeinek lebonyolítása az egészséges táplálkozás megkedveltetése, új ízek, ételféleségek megismertetése. Az egészséges táplálkozás megkedveltetése érdekében a szülők támogatásával zöldség és gyümölcsnapokat szervezünk a csoportokban. A különleges étrendet igénylő gyermekek étkeztetését a konyhával történő egyeztetésekkel megoldjuk, fokozott figyelemmel kísérjük a különféle ételallergiában

szenvédő gyermekek étkezését (pl. tejérzékeny, lisztérzékeny, stb.). Biztosítjuk a nap bármely szakában a folyamatos folyadékpótlást. Fokozott figyelmet fordítunk a gyerekek (közvetett módon a családok) étkezési szokásaira. Biztosítjuk a kulturált étkezés feltételeit, a szükséges eszközök minden esetben elérhetőek és biztonságosan tárolva vannak elhelyezve. Minden óvodában egyéni csoport szokásrend alapján, napos munka vagy önkiszolgáló tevékenység során a gyermekekkel együtt történik a terítés. A feltálalt ételek elnevezését folyamatosan tanítjuk, és egy-egy ismeretlen étel esetében arra ösztönözzük őket, hogy kóstolják meg, ne utasítsanak el valamit csak a kinézete alapján. A pozitív érzelmek hatására ugyanis könnyebb megszerettetni az új ízeket is. Nem erőltetjük az ételt, de kínálunk, ezzel igyekszünk megszerettetni az új ízeket. Megismertetjük a gyermekeket a természetes vitaminforrásokkal, gyümölcsökkel, zöldségfélékkel, a különböző ásványi anyagokban gazdag növényi magvakkal. Az egészséges táplálkozás megkedveltetése érdekében a szülők támogatásával zöldség és gyümölcsnapokat szervezünk a csoportokban. Célunk, hogy egészségesen táplálkozó felnőtt váljék gyermekeinkből, és a korszerű táplálkozás igényét kialakítsuk bennük. Feladatunk a megfelelő étkezési szokások kialakítása, egészséges táplálkozásra nevelés, és a helyes táplálkozásból eredő egészségmegőrző tevékenység. A családokkal való szoros együttműködés kialakítása az egészséges táplálkozás szokásainak terén is kiemelt feladat. Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 50. § (3) bekezdése előírja, hogy a gyermekintézményekben nyújtott közétkeztetésben, az élettani szükségleteknek megfelelő minőségű és tápértékű étkezést kell biztosítani. Az élettani szükségletnek megfelelő étrend biztosításához a táplálkozás-egészségügyi előírások kidolgozása az OÉTI feladata. Az OÉTI elkészítette a táplálkozástudomány mai állásának megfelelő táplálkozás, a rendszeres étkezést biztosító, szervezett étellemezési ellátásra vonatkozó ajánlást. Az ajánlás hatálya kiterjed valamennyi közétkeztetést nyújtó szervre. Az ajánlás szerint az élettani energia-és tápanyagigényeknek megfelelő összetételű és jellegű táplálék biztosításáról a Közétkeztetési Kft. gondoskodik. A közétkeztetés vezetőjével gyakori és jó kapcsolatot tartunk fenn, egyeztetünk, és jelezzük a felmerülő problémákat, igényeket.

A betegségek megelőzésére nevelés

Az orvosokkal, védőnőkkel együttműködve, elsődleges feladatunk az, hogy elérjük, hogy beteg, fertőzés átadására képes gyermek az óvodát ne látogassa. A szülő az óvónők jelzésére illetve betegség esetén vigye orvoshoz gyermekét. A gyermek az óvodába járást újra, csak orvosi igazolás ellenében kezdheti meg, a többi gyermek felülfertőződésének megelőzése érdekében.

A megelőzés alapja a személyi higiénia betartása, a rendszeres kézmosás, zsebkendő használat, a közös használati tárgyak, játékszerek tisztán tartása. Az egészségvédő szokások kialakításával

feladatunk ismeretek közlésével, a helyes magatartás begyakoroltatásával a gyerekek felkészítése a gyakrabban előforduló betegségek megelőzésére, a védekezéshez szükséges magatartásformák begyakorlása a célunk. Az egészséges gyerekek védelmében az óvodában észlelt megbetegedéskor a gyermeket elkülönítjük, és gondoskodunk róla, hogy minél előbb megfelelő ellátásban részesüljön. Az óvodába kijáró védőnői szolgálattal rendszeres kapcsolatot tartunk fent, ha a helyzet indokolja, akkor akár több szűrést is beiktatunk. Fejtetvesség megelőzésére a védőnők rendszeresen adnak ki tájékoztató anyagot, amit a faliújságokon, szülői értekezleteken, ill. szóróanyagon is jelzünk. Az egyéni tisztálkodási eszközök rendszeres tisztán tartását, fertőtlenítését fokozottan figyelemmel kísérjük, a járványos időszakban kiemelt figyelmet fordítva a feladatra. Dajkáink figyelmét gyakran felhívjuk a kilincsek és a gyakran érintett tárgyak fertőtlenítésére. Ebben az időszakban a higiéniai szabályok betartására fokozottan odafigyelünk. (intenzív szellőztetés, zsebkendőhasználat, fertőtlenítés... stb.) A betegségek megelőzése érdekében az évszakoknak megfelelően megteremtjük a gyermekek edzéséhez, rendszeres mozgáshoz szükséges feltételeket, minden adódó lehetőséget kihasználunk a levegőzésre, sétára, kirándulásra.

A megelőzés alapja a személyi higiénia betartása, a rendszeres kézmosás, zsebkendő használat, a közös használati tárgyak, játékszerek tisztán tartása. Célunk az egészségvédő jó szokások kialakítása. Feladatunk ismeretek közlésével, a helyes magatartás begyakoroltatásával a gyerekek felkészítése a gyakrabban előforduló betegségek megelőzésére, a védekezéshez szükséges magatartásformák begyakorlása.

Napi rendszeres testmozgás, testedzés

Korunk rohanó világában, a mindennapi mozgás feladata felértékelődött, hiszen a technika gyors fejlődésével egyre több a mozgásszegény életmódot folytató gyermek. A családok gyakran hárítják a feladatot, az óvodákra, és várják el azt, hogy a napi mozgás mennyiséget az óvodai kereteken belül kapja meg a gyermek. Sajnos az óvodán túli időben csak ötletekkel, buzdítással, helyes példa mutatóval készíthetjük a szülőket a gyermekek mozgására. A mozgásszegény életmód könnyen vezethet odáig, hogy romlik hosszú távon a szellemi képesség is, elhízás is gyakori velejárója a helytelen életmódnak. Ennek megakadályozása, a gyerekek egészséges testi-lelki fejlődésének elősegítése érdekében óvodánk biztosítja a mindennapi mozgást. A mozgás sokoldalú tevékenység és feladatrendszere az egész óvodai életben elsődleges feladat. A közös örömmel végzett mozgás közben társas kapcsolataik is kiszélesednek. E nevelési terület a mozgásszervek alakítását, alapvető mozgáskészségek kimunkálását, az önálló testedzésre történő nevelést, a változatos mozgástevékenységek megvalósulását jelenti. Fontos feladat:

- hideghez, meleghez szoktatás
- fokozatos terhelés

- szabadban tartózkodás igényének kialakítása
- a testedzés (mindennapos tornák, mozgás tevékenységek) szokássá alakítása
- mozgásigény kielégítése
- mozgáskedv megőrzése
- kondicionálás
- délutáni mozgásos programok fakultatív felajánlásával a nagyobb mozgásigényű gyermekek
- mozgásának kielégítése
- réteges öltözködés fontosságának tanítása a mozgás során.

A testnevelés foglalkozások szervezésénél az egyéni képességeket messzemenően figyelembe vesszük. Lehetőség szerint szabadban szervezzük ezeket a tevékenységeket, és legnagyobb részben mozgásos játékok keretében valósítjuk meg, a fokozatosság elvét szem előtt tartva. A balesetvédelmi és higiéniai szabályok betartására kiemelt gondot fordítunk. Elegendő, átlátható helyszín, biztonságos eszközök, jó szellőztetés, tiszta padló. Figyelemmel fordulunk a betegségből lábadozó, gyenge fizikumú gyerekek foglalkoztatására, illetve a kiemelt figyelmet igénylő gyerekekre. Az eltérő adottságú gyerekek számára is jelentsen sikerélményt a testmozgás (pozitív megerősítés). A testmozgás az életkori sajátosságok figyelembe vételével játékos, táncos elemeket is tartalmazzon. A megelőző preventív jellegű feladatokat és tornagyakorlatokat az óvodapedagógusok beépítik a napi mindennapos testnevelésbe. A szülőket változatos programok keretében vonjuk be azokba a rendezvényekbe, melyek az egészségfejlesztést szolgálják. Tavasszal a már hagyományosnak mondható óvodai rendezvényünk, a „Mozgás határok nélkül” is a rendszeres mozgást propagálja a családdal együttműködve. A rendezvényt a környező települések és a helyi óvodák bevonásával és partnereink bevonásával tervezzük. Sporttevékenységek kipróbálásával és az egyes mozgásformák kipróbálásával a mozgáskedv felkeltése a célunk.

Balesetek megelőzésére nevelés, elsősegélynyújtás

A 20/2012. (VIII.31.) rendelet 168. §-a rögzíti, hogy a nevelési-oktatási intézményben a nyitvatartási időben biztosítani kell a gyermekek, tanulók felügyeletét, védelmét, figyelemmel a baleset-megelőzés szempontjaira. Feladatunk, hogy környezetet teremtsünk, amely alkalmas a balesetbiztonsággal kapcsolatos szokások, magatartási formák kialakítására. Az óvoda minden dolgozójának alapvető feladatai közé tartozik, hogy a gyermekek részére az egészségük és testi épségük megőrzéséhez szükséges ismereteket átadja, valamint ha észleli, hogy baleset veszélye fennáll vagy azt, hogy a gyermek balesetet szenvedett a szükséges intézkedéseket megtegye. Minden dolgozónak ismernie kell, és be kell tartania az óvoda munka és tűzvédelmi szabályzatát valamint a tűzriadó tervet. Az óvónők és dajkák az óvodai élet egésze alatt kötelesek a rájuk bízott gyermekek tevékenységét folyamatosan figyelemmel kísérni a rendet megtartani és a baleset-

megelőzési szabályokat a gyermekekkel betartatni. Az óvónők kötelesek a gyermekekkel az egészségük testi épségük védelmére vonatkozó szabályokat ismertetni. Az óvodán kívüli és belüli foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrásokra felhívni figyelmüket, és elmondani a tilos és elvárható magatartásformákat. A tanév megkezdésekor ismertetni kell a közlekedési szabályokat, balesetvédelmi előírásokat és visszakérdezéssel meggyőződni az ismeretek elsajátításáról. Az oktatás tartalmát és időpontját a csoportnaplóban rögzíteni kell. Az óvodavezetője az egészséges és biztonságos munkavégzés tárgyi feltételeit munkavédelmi szemlék keretében rendszeresen ellenőrzi. Amennyiben az óvodában baleset történik, az elsősegélynyújtást követően (amennyiben szükséges és a baleset megkívánja) azonnal mentőt, orvost kell hívni, illetve a szülőt értesíteni kell haladéktalanul. Ha a baleset bekövetkezett, azt nyilvántartjuk, és kivizsgáljuk. A KIR-ben rögzítjük, és intézkedési tervet dolgozunk ki, az esetlegesen ismét előforduló hasonló baleset megelőzése érdekében. Minden óvodapedagógusunk egész évben a saját csoportjában minden olyan tevékenység előtt, mely veszélyt hordozhat, felhívja a figyelmet a betartandó szabályokra a veszély forrásaira. A megelőzéssel, magyarázattal, preventív magatartással a gyermekbalesetek könnyebben megelőzhetők.

Elsősegélynyújtás:

Az óvodai elsősegélynyújtás legfontosabb eleme a balesetek megelőzése. Fontos, hogy a gyermekek rájöjjenek, hogy a balesetek egy kis odafigyeléssel és óvatossággal elkerülhetők. Az óvodapedagógus feladata, hogy felhívja figyelmüket, hogy egyes tárgyak pl.: mászóka, korlát, és helyzetek, pl. fogócska, sorversenyek, milyen veszélyforrást hordoznak. A gyermekeknek tudniuk kell, hogy mi a teendőjük baleset esetén-segítséget hívni, felnőtteknek szólni.

Szociálhigiénés egészségfejlesztés

Egészséges életvezetés

A Nkt.62.§ (1) bekezdés g) pontja értelmében a pedagógus kötelessége, hogy a gyermek testi-lelki egészségének fejlesztése és megóvása érdekében megtegyen minden lehetséges erőfeszítést: felvilágosítással, a munka-és balesetvédelmi előírások betartásával és betartatásával, a veszélyhelyzetek feltárásával és elhárításával, a szülő -és szükség esetén más szakemberek-bevonásával. Az óvodai napirend kialakításakor törekszünk arra, hogy alkalmazkodjon a gyermekeink igényeihez folyamatos és kellően rugalmas legyen. Az egyes tevékenységek biztosítják az aktív és a pihenő szakaszokat. A rendszeresség és az ismétlődő tevékenységek érzelmi biztonságot nyújtanak a kicsik számára. Minden esetben arra törekszünk, hogy a gyerekek társas kapcsolatai kiegyensúlyozottak legyenek. Az antiszociális magatartásformákat igyekszünk megelőzni és kezelni. A dühkezelési technikákat egyénileg tanítgatjuk. Minden adódó lehetőséget kihasználunk, mellyel a családi életre nevelést segítjük elő, így a családi munkamegosztás

fontosságára, az apai és anyai hivatás szépségét emeljük ki. Célunk, megóvni a gyermeket az idegrendszerükre ható káros hatásoktól.

Stressz kezelés

Az óvodai napirendünkben minden esetben biztosítjuk a rendszerességet és a rugalmasságot. Az óvodapedagógusok, dajkák, pedagógiai asszisztensek bevonásával közösen elfogadott álláspont alapján, kerüljük a sürgetést és ügyelünk arra, hogy feleslegesen ne várakoztassuk a gyerekeket. Törekszünk rá, hogy az óvoda külső és belső terei biztonságot sugározzanak, berendezési tárgyai a gyerekek méretéhez igazodjanak. Igyekszünk kiküszöbölni minden zavaró ingert, mint a folyamatos erős zajforrás, vibráló fény. A konfliktusok csökkentésével igyekszünk csökkenteni, kizárjuk a megkülönböztetést és az agressziót. Nevelési elveink között kiemelt szerepet kap a beszélgetés, meghallgatás, személyre szóló figyelem.

Egészségre káros szokások megelőzése

Az egészségre káros hatásokról gyakori beszélgetéseket folytatunk koruknak megfelelően a gyerekekkel, témák:

- alkoholfogyasztás
- indokolatlan gyógyszerfogyasztás
- dohányzás
- elhízás

Célunk, hogy olyan képet alakítsunk ki a veszélyekről, melyek a későbbi életük során megvédi őket a káros szenvedélyektől. Feladatként jelöltük meg, hogy a gyerekek megismerjék az egészség megvédéséhez vezető tevékenységeket. A jó példa, a helyes életvitel és a harmonikus létforma.

Érzelmi nevelés

Helyi Pedagógiai Programunk alappillére az érzelmi kötődés alakítása, az érzelmi biztonság.

Az óvoda szerepet vállal a családi nevelés erősítésében, melynek során fontos az érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, kiegyensúlyozott szeretetteljes légkör. Az óvodai beszoktatás, meghatározó időszak az óvodás gyermekek számára, mert alapvetően befolyásolja, a gyermek óvodához fűződő kapcsolatát. Az óvodáskorban az erkölcsiség az egymásra figyelésben, az együttműködésben, a segítségadásban nyilvánul meg. A gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör veszi körül. A gyermekekkel való bánásmód őszinte, barátságos, szeretetteljes, határozott, következetes, minden gyermekkel elfogadó, toleráns, minta értékű. A nevelésben az egyéni bánásmód elve érvényesül. Célunk a gyermek szociális érzékenységének fejlesztése, erkölcsi tulajdonságainak (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) és akaratának (önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozása, a szociális hátrányok enyhítése.

Lelki egészségfejlesztés (pszicho-higiénés egészségfejlesztés)

Esélyegyenlőség biztosítása és integráló nevelés

Célunk, hogy a közösségbe érkező gyermeket úgy fogadjuk el, hogy szeretetteljes együttműködés jellemezzen minket. Feladatunk, hogy olyan pedagógiai légkörben nevelődjének gyermekeink, ahol az egymásra figyelés és a kapcsolatok kiegyensúlyozottak. Minden felnőttet arra biztatunk, hogy a másságot természetesként fogadják el és előítélet nélkül bánjanak a gyerekekkel. Mivel óvodáinkban integrálunk, fontos követelmény az a hozzáállás a felnőttek részéről, hogy minden gyermeket egyformán elfogadjanak. A szeretetteljes együttműködés és elfogadás fontos velejárója az integrálásnak. Zavartalan, kiegyensúlyozott pedagógiai légkörben harmonikus kapcsolatok alakítása az egyén és a közösség között, a konfliktusok megoldása a személyiség kreatív kibontakoztatásával megfelelő mintát követve fontos teendőnk. Az utánpótlás, azonosulás, belsővé válás után ösztönzéssel, motivációval, és az olyan szokások kialakítása a célunk, melyek segítik a más társadalmi közösségbe való beilleszkedést elsődlegesen a tervezések során is. A hatályos esélyegyenlőségi törvények betartását minden esetben szem előtt tartjuk. Az óvodáinkba járó integrált gyermekek érdekeit betartjuk és betartatjuk. A többi gyermekkel történő együttnevelés során igyekszünk, pozitív példával elől járni. Viselkedésünkkel és gesztusainkkal igyekszünk pozitív mintát adni a gyerekeknek, toleranciára neveljük őket. A sajátos nevelési igényű gyermeket a pedagógiai programunk alapján látjuk el.

Egészségnepszerűsítő feladatok, tevékenységek

Az iskola-fogászattal kötött megállapodás szerint évente két alkalommal szűrések történnek minden óvodában, ahol a szűrést követően tanácsokkal látják el a gyerekeket a fogápolással kapcsolatban. A védőnők rendszeres tisztasági szűréseket végeznek, igény szerint alkalmanként is. Az egészséghetek élő programok minden intézményben, ahol a védőnők, a körzeti gyermekorvosok bevonásával a szülők is hasznos tanácsokat kaphatnak a betegségek megelőzéséhez, egészségmegőrző életvitelhez.

III.1.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

1. Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül. Mindezt szükséges, hogy

- a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék;
- az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak

közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze;

- az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek;
- az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

2. A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozása.

3. Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

4. A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű szerepet tölt be.

5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Cél

- Nyugodt légkör, családi környezet biztosítása
- Emberi kapcsolataikban a szeretet, a bizalom, a türelem, az igazságosság domináljon.
- Vigyázzanak maguk és társaik testi épségére, környezetükben lévő berendezési, használati és játéktárgyakra.
- Különbözőségek elfogadására, tiszteletére nevelés
- Ismerjék szűkebb és tágabb környezetüket, amely a szülőföldhöz való kötődés alapja.

Feladat

- az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak modell értékű kommunikációja, bánásmódja és viselkedése
- barátságos, nyugodt óvodai légkör megteremtése, biztosítása;
- a család-óvoda folyamatos együtt nevelő tevékenysége;
- a szokásrendszer kialakításával szabálytudat fejlesztése, biztonságérzet fokozása;

- a megfelelő pedagógiai módszerek és eszközök alkalmazása;
- hazaszeretetre nevelés;
- tevékenységekhez kapcsolódó szokásrendszer kialakítása.

A nevelés folyamata

Barátságos, nyugodt elfogadó, szeretetteljes óvodai légkör megteremtésével a gyermekek érzik a felnőttek folyamatos, segítő támogatását, biztonságérzetük fokozódik, kifejlődik az egészséges önbizalmuk. Eközben fejlődik az a képességük, hogy másokat is megértsenek és így jutnak el az emberi érintkezés mindenkit kielégítő és tartalmas formáihoz.

A **hazaszeretetre nevelés** az egyik leglényegesebb erkölcsi kategória. Szűkebb és tágabb környezetének, népdalainknak, népmeséinknek megismertetésével, szépségeinek felfedeztetésével, hagyományos ünnepeink megtartásával, kötődni fog otthonához, városához, szülőföldjéhez. Olyan érzelmi kötődés alakul ki, aminek segítségével óvni és védeni fogja az őt körülvevő társadalmi és természeti környezetét.

A gyermeki élet hagyományos ünnepei:

- születésnapok,
- gyermeknap,
- mikulás, karácsony,
- farsang,
- anyák napja,
- évzáró,
- a természet ünnepei.

Óvodák közötti hagyományos rendezvények, programok:

- „Mozgás határok nélkül” játékos sportnap;
- rajz kiállítás;
- mesemondó délelőtti;
- óvónői bábcsoport előadásai;
- gyermekszínjátás;

- Erdei óvoda – ovis tábor;
- bekapcsolódás a városi rendezvényekbe
- természetjáró kirándulás;
- „Haj-tánc-tánc” gyermektánc találkozó;
- Langaméta;
- „Zöld ünnepek” programjai
- egyesületi rendezvények.

Az óvodás korú gyermekek magatartásának formálása, közösségi beállítódásának kialakítása több éves folyamat. Óvodába lépéskor igen szembetűnőek az eltérések, de ha ezt időben felismerjük, odafigyelünk rá, a gyermek egyéni képességeinek megfelelő módszerekkel, eszközökkel formáljuk, alakítjuk, akkor iskoláskor kezdetére belső késztetésből eredő, kötelességtudó, saját és mások magatartását értékelni tudó gyermekeket engedhetünk az iskolába.

A gyermekek gazdag érzelemvilágára építve képessé válnak képekről és a mindennapi helyzetekről megítélni, megmondani a helyes vagy helytelen magatartást.

Olyan személyiségjegyek alakulnak ki, melyeknek birtokában játék – munka – tanulás során, valamint a különböző élethelyzetekben a pozitív magatartás mellett döntenek.

Család–óvoda folyamatos együtt nevelő tevékenysége

Az óvoda a családdal együttműködve, hasonló szemléletmód és értékrend kialakításával, jó partneri kapcsolatban, egymás munkáját segítve neveli a gyermekeket, biztosítva, hogy testben és lélekben egészségessé, kiegyensúlyozottá váljanak.

A családdal való kapcsolattartást a rendszeresség, az őszinteség, a kölcsönös tájékoztatás, a kölcsönös bizalom. A családok egyedi szükségletének megfelelően lehetőséget biztosítunk egyéni beszélgetésekre, igény szerint életvezetési tanácsokkal segítjük őket.

A szülőkkel való együttműködési formák fokozatos bővítésével, mélyítésével a közös programokat, eseményeket szervezünk. Élményszerzés közben biztosítva az esély egyenlőséget, az egyenlő hozzáférést, a kompenzálva a hátrányokat.

III.1.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

1. Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása - beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel - az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.
2. Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára - mint életkori sajátosságra -, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.
3. Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás - alkotóképesség - fejlesztése. Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

III.2. Az ÉKA pedagógiai program alapelvei, célja és feladatai

Óvodánk nevelési alapelvei:

- Érzelmi Kötődésen Alapuló kapcsolatrendszer
 - gyermekszeretet
 - a gyermeki személyiség elfogadása
 - a gyermeki személyiség tisztelete, megbecsülése
 - gyermeki személyiség iránti bizalom
- A gyermeknek joga van ahhoz, hogy megkapja a neki megfelelő gondoskodást és nevelést.
- Egyéni készségeik és képességeik kibontakoztatása az egyenlő hozzáférés biztosításával minden gyermek számára.
- A játék a gyermek legelemibb pszichikus szükséglete, a nevelés eszköze.
- Komplexitás és pedagógiai sokszínűség érvényesítése.
- Alkalmazni képes valódi tudás.
- Anyanyelvi nevelés, népi kultúra átadása.
- Megalapozott, következetes, rugalmas szokásrendszer.
- Az óvodás korú gyermek környezettudatos viselkedésének megalapozása.
- Családokkal való együttműködés, családok segítése, erősítése.

- Egészséges életmód, egészséges életér.

Óvodánk tevékenységét az alábbi célok határozzák meg:

- A gyermek és környezete kapcsolatában érzelmi kötődésen alapuló öntevékenyen együttműködésre képes személyiség.
- A gyermek személyiségfejlődése és egyéni képességeinek kibontakoztatása, differenciált fejlesztése
- A gyermeki személyiség sikerélményekhez, örömhöz, ismeretekhez juttatása a játékon keresztül.
- A gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartása és kielégítése.
- A kreativitás előtérbe helyezése és a kompetenciaérzés kialakítása, fenntartása.
- A játékba integrált önkéntes és cselekvéses tanulás.
- Anyanyelvi nevelés a gyermeki tevékenységekben.
- Az emberi érintkezés alapvető szabályainak elsajátítása.
- A természeti és társadalmi környezet tisztelete és védelme.
- Családok segítése az értékek mentén történő nevelésben.
- Rendszeres életritmus, megfelelő napirend.
- Sajátos ellátást igénylő gyermekek társadalomba való könnyebb beilleszkedése.
- Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek integrált nevelése.
- Migráns gyermekek, nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelése.
- Gyermekevédelem.

Az óvodai nevelésünk rendszerében a nevelési cél elérése érdekében az alábbi feladatok hangsúlyozottak, melyek átszövik az óvodai nevelés teljes egészét:

- A teljes befogadáson alapuló, érzelmi biztonságot nyújtó óvodai légkör megteremtése, a befogadó nevelés erősítésével.
- A gyermek természetes kíváncsiságára, megismerési vágyára épülő, tevékenykedésre motiváló környezet biztosítása játékban és az ismeretszerzésben.
- A személyiség differenciált fejlesztése, melynek hatására a gyermek érzékeny, fogékonnyá, nyitottá válik a környezeti hatások befogadására, feldolgozására.
- A gyermeket körülvevő szűkebb és tágabb környezetben az emberi érintkezés alapvető szabályainak és normáinak elsajátítása óvodai szokásrendszerünkön keresztül.

- A fejlődésben lemaradt és/vagy akadályoztatott gyermekek nevelése.
- A fejlődésben visszamaradt (beszédhibás, magatartási és beilleszkedési zavarokkal küzdő, dislexiás) gyermekek korrekciós nevelése.
- A másság elfogadása, értelmi és testi fogyatékos gyermekek integrált nevelése.
- Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése.
- Halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek integrált nevelése, képesség kibontakoztatása.
- Az egészséges életmód feltételrendszerének biztosítása
- Gyermekevédelmi feladatok ellátása.
- Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés hatékony végzése.
- Az anyanyelvi és az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.
- Az alapvető emberi és szabadságjogok, valamint a gyerekeket megillető jogok maximális érvényesítése, az esélyegyenlőség biztosítása.
- Hátránykompenzációs képességek erősítése. A gyermek változó testi, lelki, szellemi állapotának és szükségleteinek megfelelő legoptimálisabb fejlesztéséhez szükséges lehetőségek, feltételek biztosítása, tekintettel a kiemelt figyelmet igénylők gyermekek igényére is, az egyenlő hozzáférés biztosításával.

Biztosítani kívánjuk alternatívák alkalmazását a felmerült igények és a lehetőségek figyelembevételével:

- intézménytípusok közötti, „zökkenőmentes” átmenet elősegítését szolgáló személyiségfejlesztő programok alkalmazását:
 - bölcsőde – óvoda
 - óvoda – iskola
 - nyitott óvoda
- a meglévő feltételrendszer differenciált szervezettségével szolgálja a tagintézmények, illetve az egyes csoportok „egyediségét”, melyből kiindulva érvényesül a teljes személyiségre ható komplex nevelési folyamat.

IV. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

IV.1. Személyi feltételek,

Gyermeccsoportonként 2 felsőfokú *óvodapedagógus* munkaköre a hagyományoknak

megfelelő. Ajánlatos kiegészítő szakképesítések, melyek előnyösen segítik a gyermeki személyiség sokoldalú fejlesztését:

- környezeti nevelő
 - gyógypedagógus
 - közoktatási vezető
 - általános iskolai tanító
 - gyermektorna (gyógytorna, jóga, stb.)
 - anyanyelvi fejlesztő (beszédhibák javítása)
 - fejlesztő pedagógus, gyógypedagógiai asszisztens, szociálpedagógus
 - középfokú idegen nyelv – vizsga
 - zeneóvodavezetői képesítés (ének, hangszer, gyermektánc...)
 - drámapedagógia, bábcsoportvezetői képesítés,
 - népi kismesterségek szakismeret,
 - informatikai ismeretek,
 - az, „átmeneti alternatívák” alkalmazása esetén
- óvodapedagógus – tanító

A pedagógusokra vonatkozó kötelező szakvizsgák ütemezésénél mindezeket figyelembe vesszük; emellett ajánlatos részt venni személyiségfejlesztő tréningen.

A nevelő-oktató munkát csoportonként egy szakképzett dajka, 3 csoportonként pedig 1 fő pedagógiai asszisztens segíti.

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, segíti önállóságuk fejlődését együttműködve a gondozást végző többi munkatárssal.

Az óvodai nevelőmunka igényes, színvonalas, eredményes megvalósítását segítik a műveltségtartalmak, illetve gyermeki tevékenységek területei szerint alakított szakmai teamek, szakmai munkaközösségek. A munkacsoport-vezetők számára ajánlatos az óvodapedagógiai szak módszertani képesítés.

A vezetői munkát óvodatitkár segíti. Az óvoda rendjét, a balesetmentes környezetet 1 fő gondnok biztosítja.

A gyermekek környezetében dolgozók közössége pozitív hozzáállásával segíti a program

eredményességét. Munkájukat az igényesség és a szakmai megújulás jellemzi. Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.

Programunk nagymértékben épít a különféle szakosított képzésben megszerzett gyakorlatias tudásra.

IV.1.1. A pedagógussal szemben támasztott elvárások:

- kompetencia: Pedagógiai módszertani felkészültség

- A módszereket az aktuális tevékenységi forma sajátosságainak, céljainak és a gyermekek fejlettségének megfelelően alkalmazza.
- Különböző problémahelyzet biztosításával elősegíti a problémamegoldó, önálló gondolkodás fejlődését.
- Használja a modern információfeldolgozási eszközöket, példát mutat az infokommunikációs eszközök óvodában indokolt alkalmazására.
- Az alkalmazott pedagógiai módszerek a kompetenciafejlesztést támogatják
- Felméri a gyermekek értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi állapotát. Hatékony gyermekmegismerési technikákat alkalmaz.
- A differenciálás megfelelő módja, formája jellemző.
- Az elméleti ismeretek mellett a tanultak gyakorlati alkalmazását is lehetővé teszi.
- Alkalmazza a gyermekcsoportoknak, különleges bánásmódot igénylőknek megfelelő, változatos módszereket.
- A pedagógus az életkori sajátosságok figyelembe vételével választja meg az órán alkalmazott módszereket.
- Felhasználja a mérési és értékelési eredményeket saját pedagógiai gyakorlatában.

- Pedagógiai munkájában nyomon követhető a PDCA-ciklus.
- Alkalmazott módszerei a tanítás-tanulás eredményességét segítik. A rendelkezésre álló tanulási, képességfejlesztési segédanyagokat, eszközöket, digitális anyagokat és eszközöket is ismeri, kritikusan, céljainak megfelelően használja.
- Fogalomhasználata pontos, a 3-7 éves korosztály fejlettségéhez igazodó, példaértékű.
- Pedagógiai munkája során képes építeni a tanulók más forrásokból szerzett tudására.

2. kompetencia: Pedagógiai folyamatok tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz szükséges önreflexiók

- Pedagógiai munkáját az intézmény programjának megfelelően hosszabb-rövidebb időszakokra tagolva (pl.: éves ütemterv), tanulási-tanítási egységekre (pl.: tematikus terv, projektterv) és tevékenységekre (pl. játék - és munkatevékenység) bontva tervezi meg.
- Komplex módon veszi figyelembe a pedagógiai folyamat minden lényeges elemét: a tartalmat, a gyermekek előzetes tudását, motiváltságát, életkori sajátosságait, a nevelési környezet lehetőségeit, korlátait stb.
- Tudatosan tervezi a tevékenység céljainak megfelelő módszereket, eszközöket, szervezési módokat.
- Többféle módszertani megoldásban gondolkodik. Az adott helyzetnek megfelelően rugalmasan alkalmazza módszereit.
- A gyermeki tevékenységet, a foglalkozásokat a cél(ok)nak megfelelően, logikusan építi fel.
- A gyermeki tevékenykedtetést, a cselekvésbe ágyazott tanulási folyamatot tartja szem előtt.

- Tudatosan törekszik a gyermekek motiválására, aktivizálására.
- Pedagógiai terveit a megvalósítás eredményességének függvényében felülvizsgálja
- Pedagógiai céljai összhangban állnak az Óvodai nevelés országos alapprogramjával és az óvoda pedagógiai programjának célrendszerével.
- Az óvodában alkalmazható digitális eszközöket (CD-lejátszó, projektor, interaktív tábla, fényképezőgép, számítógép) célszerűen használja.
- Használja a szociális tanulásban rejlő lehetőségeket. Lehetővé teszi a helyes viselkedési normák, a mintaként szolgáló cselekvések, a kommunikáció, együttműködés megismerését.
- Alkalmazza a differenciálás elvét.

3. kompetencia: A tanulás támogatása

- Figyelembe veszi a gyermekek aktuális fizikai és érzelmi állapotát, ehhez igazítja a tevékenységek tempóját, időtartamát, módszereit. Szükség esetén rugalmasan változtat előzetes tervein.
- Épít a gyermekek szükségleteire, kíváncsiságára, igyekszik fenntartani érdeklődésüket.
- Felismeri a gyermekek tanulási, magatartási problémáit, szükség esetén megfelelő szakmai segítséget kínál számukra.
- Kihhasználja a tevékenységekben rejlő lehetőségeket a megismerő funkciók és önálló felfedezés gyakorlására.
- Pozitív visszajelzésekre épülő, bizalommal teli légkört alakít ki, ahol minden gyermek hibázhat, mindenkinek lehetősége van a javításra, próbálkozásra.
- Az elmélyült tevékenységekhez nyugodt légkört és környezetet teremt, például a csoportszoba elrendezésével. A párhuzamosan végezhető tevékenységekhez biztosítja a megfelelő eszközöket és a szabad választás lehetőségét.

- A gyermekekben igyekeznek felkelteni és fenntartani az önálló tapasztalatszerzés, megismerés igényét, a próbálkozás örömeit. Ennek érdekében tudatosan tervezi és indokolt esetben használja az IKT-eszközöket is.

- Az önálló tapasztalatszerzéshez - a játékhoz és egyéb tevékenységekhez - az életkornak és a gyermekek egyéni képességeinek megfelelő eszközöket biztosít.

4. kompetencia: A gyermek személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek többi gyermekkel együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség.

- A gyermekeket személyiségének sajátosságait megfelelő módszerekkel, sokoldalúan, elsősorban a játékokon keresztül tárja fel

- Munkájában a tanulási folyamatot a nevelés szerves részeként kezeli.

- A gyermekek személyiségét nem statikusan, hanem önmagukhoz viszonyított fejlődésében szemléli.

- A gyermekek teljes személyiségének fejlesztésére, autonómiájuk kibontakoztatására törekszik

- Felismeri a gyermek személyiségfejlődési nehézségeit, és képes számukra segítséget nyújtani, esetlegesen a megfelelő szakembertől segítséget kérni.

- Reálisan és szakszerűen elemzi és értékeli saját gyakorlatában az egyéni bánásmód megvalósulását.

- Csoportos tevékenységek esetén is figyel az egyéni szükségletekre, és a gyermekek egyéni igényeinek megfelelő módszerek, eljárások alkalmazására.

- A gyermekek hibáit, tévesztéseit mint a tanulási, fejlődési folyamat részét kezeli, az egyéni megértést elősegítő módon reagál rájuk.

- Különleges bánásmódot igénylő gyermek vagy gyermekcsoport számára hosszabb távú fejlesztési

terveket dolgoz ki, és ezeket hatékonyan meg is valósítja.

- Az általános pedagógiai célrendszer figyelembevételével határozza meg az egyéni szükségletekhez igazodó fejlesztési célokat.

5. kompetencia: A gyermekcsoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység, osztályfőnöki tevékenység.

- Tudatosan alkalmazza a közösségfejlesztés változatos módszereit, a játék és más élménygazdag tevékenység, program során.

- Az egész nap folyamán harmóniát, érzelmi biztonságot, elfogadó légkört teremt.

- A gyermekeket egymás elfogadására, az egyéni sajátosságok tiszteletben tartására neveli.

- Munkájában figyelembe veszi a gyermekek és a gyermekközösségek eltérő kulturális, illetve társadalmi háttéréből adódó sajátosságait.

- A napi tevékenységekben, játékban időt, lehetőséget biztosít a beszélgetésekre, kezdeményezően példát mutat az interaktív kommunikációra. Az egymásra figyelmet, a másik fél mondanivalójának meghallgatását gyakoroltatja a gyermekekkel.

- Értékközvetítő tevékenysége tudatos. Együttműködés, altruizmus, nyitottság, társadalmi érzékenység, más kultúrák elfogadása jellemzi.

- Az együttműködést, közösségi kapcsolatokat és érzelmeket erősítő helyzeteket teremt, módszereket alkalmaz az óvodai és óvodán kívüli tevékenységek során.

- Az együttműködés, kommunikáció elősegítésére követendő mintát mutat a gyermekek és szülők számára a digitális eszközök funkcionális használata terén tudatosan tervezi az IKT használatát.

- Csoportjában tudatosan alkalmazza a konfliktusmegelőzés módszereit, például a közös szabályalakítást, az értékelési szempontok tudatosítását, a pozitív példák megerősítését, a következetességet.

- A csoportjában felmerülő konfliktusokat, azok okait felismeri, helyesen értelmezi és hatékonyan kezeli. Konfliktushelyzetben a gyermekeket a konfliktusok kompromisszumos megoldására ösztönzi

6. kompetencia: A pedagógiai folyamatok és a gyermekek személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése.

- Gazdag értékelési eszköztárral rendelkezik, melyből a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével tudatosan választja ki a leginkább megfelelőt.

- Visszajelzései, értékelései világosak, egyértelműek, a konkrét cselekvésre, teljesítményre vonatkoznak

- Az egyéni képességekhez viszonyítva értékeli a teljesítményeket, törekszik a folyamatos, pozitív visszajelzésekre.

- Értékeléseivel, visszajelzéseivel a gyermekek fejlődését segíti.

- Képes önállóan, a gyermekek tevékenységének megfigyeléséből, produktumaik értékeléséből kapott adatokat reálisan elemezni - értékelni, és belőlük kiindulva a fejlesztésre vonatkozó tervét elkészíteni, módosítani.

- Pedagógiai munkájában olyan munkaformák és módszerek alkalmazására törekszik, amelyek alkalmasak az önellenőrzésre, önértékelésre.

7. kompetencia: A környezeti nevelésben mutatott jártasság, a fenntarthatóság értékrendjének hiteles képviselője és a környezettudatossághoz kapcsolódó attitűdök átadásának módja.

- Segíti a gyermekeket abban, hogy megértsék a nem fenntartható és fenntartható fejlődés különbségeit

- Kihasználja saját szakterületén, illetve intézményében a fenntarthatóságra nevelés pedagógiai lehetőségeit

- Lehetővé teszi a gyermekek számára, hogy saját cselekedeteikkel, viselkedésükkel

hozzájáruljanak a fenntarthatósághoz, tudatosítva bennük, hogy a jövő rajtuk is múlik

- Segíti a gyermekeket, hogy a múlt és a jelen tükrében kreatívan gondolkodjanak a lehetséges jövőről

8. kompetencia: Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás.

- Munkája során érthetően és a pedagógiai céljainak megfelelően kommunikál

- Kommunikációját minden partnerrel a kölcsönösség és a konstruktivitás jellemzi.

- A gyerekek szabad játékához és különböző tevékenységeihez nyugodt kommunikációs teret, ehhez kedvező feltételeket alakít ki.

- Tudatosan ösztönzi a gyermekek egyéni és egymás közötti kommunikációját.

- A kapcsolattartás formái és az együttműködés során használja az infokommunikációs eszközöket és a különböző online csatornákat.

- A gyermekek érdekében önállóan, tudatosan és kezdeményezően együttműködik a kollégákkal, a szülőkkel, a szakmai partnerekkel, szervezetekkel.

- A szakmai munkaközösség munkájában kezdeményezően és aktívan részt vállal. Együttműködik pedagógustársaival különböző pedagógiai eljárások és programok (pl. témanap, ünnepség, kirándulás) megvalósításában

- A megbeszéléseken, a vitákban, az értekezleteken rendszeresen kifejti szakmai álláspontját, a vitákban képes másokat meggyőzni, és ő maga is meggyőzhető.

- Óvodai tevékenységei során felmerülő/kapott feladatait, problémáit önállóan, a szervezet működési rendszerének megfelelő módon kezeli, intézi.

- Nyitott a szülő, a gyermek, az intézményvezető, a kollégák, a szaktanácsadó visszajelzéseire, felhasználja őket szakmai fejlődése érdekében.

9. kompetencia: Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért.

- Saját pedagógiai gyakorlatát folyamatosan elemzi és fejleszti.
- Tudatosan fejleszti pedagógiai kommunikációját.
- Tisztában van szakmai felkészültségével, személyiségének sajátosságaival, és képes alkalmazkodni a szerepelvárásokhoz.
- Rendszeresen tájékozódik a pedagógia tudományára és az óvodapedagógiára vonatkozó legújabb eredményekről, kihasználja a továbbképzési lehetőségeket.
- Rendszeresen tájékozódik az óvodai nevelést, képességfejlesztést támogató digitális technológiai eszközökről, és lehetőség szerint alkalmazza is azokat.
- Aktív résztvevője az online megvalósuló szakmai együttműködéseknek.
- Élő szakmai kapcsolatrendszert alakít ki az intézményen kívül is.
- Munkájában alkalmaz új módszereket, tudományos eredményeket.
- Részt vesz intézményi innovációban, pályázatokban, kutatásban.

IV.2. Tárgyi feltételek

Nagy jelentőséget tulajdonítunk az egészséges fejlődést elősegítő, biztonságos, *többfunkciós* berendezés- és eszközrendszer biztosításának az *udvaron és az épületen belül*, melyben előtérbe kerül az óvónő *szakmaisága, kreativitása*. Mindezek segítik a gyermek testi képességeinek fejlesztését, motiválják a gyermek „alkotó tevékenységeit”.

Kötelező eszköz- és felszerelésjegyzék.

IV.3.1. Az óvodai élet megszervezése

2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről

8. § (1)65 Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény, amely a gyermeket fokozatosan, de különösen az utolsó évében az iskolai nevelés oktatásra készíti fel.

(2) A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a harmadik életévét betölti, a nevelési év kezdő napjától legalább napi négy órában óvodai foglalkozáson vesz részt.....

Csoportszervezés

2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről

8. § (1)65 Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény, amely a gyermeket fokozatosan, de különösen az utolsó évében az iskolai nevelés oktatásra készíti fel. Az óvoda felveheti azt a gyermeket is, aki a harmadik életévét a felvételétől számított fél éven belül betölti, feltéve, hogy minden, a településen, fővárosi kerületben, vagy ha a felvételi körzet több településen található, az érintett településeken lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező hároméves és annál idősebb gyermek óvodai felvételi kérelme teljesíthető.

Előnyösnek tartjuk az azonos életkorú gyermekekből álló csoportok szervezését (3-4, 4-5, 5-7 évesek), de egyre nagyobb teret kap a csoportszervezésben a vegyes életkorú gyermekcsoportok szervezése.

Az óvodába történő felvétel elbírálásánál és a csoportok szervezésénél a 2011. évi CXCV. Tv. erre vonatkozó paragrafusait vesszük figyelembe.

Ezen kívül az óvodába történő felvételnél figyelembe vett szempontok a következők:

- hátrányos helyzet
- halmozottan hátrányos helyzet
- jegyző által védelembe vett
- tartós nevelésben lévő gyermek
- szülő dolgozik vagy képzésben vesz részt
- szülő betegsége miatt nem tudja gyermeke napközbeni ellátását biztosítani
- szülő egyedül neveli gyermekét vagy nagyszülő neveli
- nagycsalád, testvér
- előző évben előjegyzésbe vett gyerekek
- melyik óvoda van a lakóhely vagy a szülő munkahelyének közelében.

Napirend, hetirend

Az óvoda napirendjében a teljes nyitva tartási időben biztosítjuk a játék folyamatosságát. Fontosnak tartjuk, hogy legyen jelen a játékban a mindennapos mesélés, mozgás, énekes játék, vizuális tevékenység.

A **helyes életritmus** kialakítása szempontjából a rendszeresen, megszokott időben végzett tevékenységeket az óvodapedagógus tudatosan, a gyermek élettani és egyéni szükségleteit figyelembe véve tervezi a napirendben.

A **játék és egyéb szabadon választott tevékenység** időtartama az életkor előrehaladásával fokozatosan nő, 5-7 éveseknél napi 10 óra nyitva tartás alatt: 5-6,5 óra.

Míg a **gondozásra** (öltözködés, testápolás, étkezés) fordított idő a gyermek önállóbbá válásával folyamatosan csökken 2 órára.

A **pihenés** (alvás) ideje 2,5 órától 1,5 órára csökken, melynek egy részét 5-7 évesek „aktív pihenéssel” tölthetik (pl. beszélgetés, társasjátékok, sakk).

A gyermekek minden nap minél több időt tevékenykedjenek a szabadban, ahol ki kell használni a levegő, víz edző hatását.

A folyamatosságot, rendszerességet, nyugalmat elősegítő tudatosan meg szervezett rugalmas **hetirend** elkészítése a csoportban dolgozó óvónők feladata.

Fontos, hogy jusson elegendő idő az adott témában a sokoldalú tapasztalatszerzésre, az élmények változatos feldolgozására kötetlen és/vagy kötelező foglalkoztatási formában(módszertani szabadság).

Munkarend

Az óvodapedagógusok heti váltásban dolgoznak 3-4 évesek csoportjában 3 óra átfedési idővel.

4-5 és 5-7 évesek csoportjában rövidebb átfedési idővel, de heti 1 „hosszúnappal”, mely napokon rendszerese túrákat, élményszerző sétákat, illetve csoportközi tevékenységeket szerveznek (pl. közös bábozás, énekes vagy mozgásos játékok, múzeum- könyvtárlátogatás, beszélgetés... stb).

Az óvoda teljes nyitva tartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja.

A felnőttek „csoportba sorolásakor” a gyermek érdeke a meghatározó szempont.

Dokumentációk

A pedagógiai munka tervezése, elemzése, a gyermek személyiségfejlesztésére vonatkozó eljárások írásbeli rögzítése az általunk kipróbált filofax szerkezetű pedagógiai naplóban történik. Előnye, hogy cserélhető és bővíthető lapjaival, tartalmi felépítésével lehetőséget ad a rugalmasabb, „egyedibb” tervezésre. Áttekinthetőbbé teszi a folyamatosan bővülő egymásra épülő tudatos nevelőmunkát az óvodába lépéstől iskoláig.

Az óvodapedagógusok

- az évszakok és a helyi aktualitások köré „tématervet” és „eseménynaptárt” készítenek,
- tervezik és értékelik a fejlesztő komplex gyermeki tevékenységet és a csoport szokás- és szabályrendszerét.
- folyamatosan figyelemmel kísérik és mérik a gyermekek egyéni fejlődésének alakulását, a gyermek érzelmi, értelmi, szociális fejlettségének mutatóit az óvoda által kidolgozott mérési lapon
- nyilvántartják a gyerekek adatait, hiányzásait, fejlődésére vonatkozó óvónő
- vagy speciális szakember által készített feljegyzéseket.

IV.4. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

IV.4.1. Kapcsolat a családdal

Az óvodai nevelés a családi nevelés kiegészítője, együtt szolgálja a gyermekek fejlődését.

Az együttműködés alapelvei:

jó partnerkapcsolatban, hasonló értékrend és szemléletmód kialakítása

kölcsönös tiszteleten és elfogadáson alapuló kapcsolat

A szülők reális, rendszeres, aktualitásoknak megfelelő tájékoztatása- a gyermek fejlődéséről, óvodai életéről:

- A fogadó órán a „négy szemközt” beszélgetés, a közös megoldáskeresés lehetőségét teremtik meg, korrekt tájékoztatást adunk a gyermekek fejlődéséről. Fogadó óra keretében a gyermekek értelmi, lelki, szociális és testi fejlődésének eredményéről félévente tájékoztatjuk a szülőket, melyet a fejlődését nyomon követő fejlődési naplóban dokumentálunk. A személyes konzultáción (biztosítva) a szülők aláírásukkal jelzik ennek (elfogadását) megismerését.

- Szülői értekezleten alkalmat adunk arra, hogy a szülők megismerkedhessenek az óvoda

célkitűzéseivel, s az általánosan érdeklődésre számot tartó témákban eszmecsere alakuljon ki.

- Nyílt napok szervezésével lehetőséget adunk a szülők számára, hogy betekintést nyerjenek gyermekük óvodai életébe, végig kísérjék figyelmükkel az óvodai tevékenységeket, megismerjék az óvodapedagógus munkáját.

- Telephelyenként, adottságokhoz és helyi sajátosságokhoz igazodva, INNOVÁCIÓK megvalósítása. (Lásd: 1. számú mellékletben)

IV.4.2. Kapcsolat külső partnerekkel

Az óvoda kapcsolatot tart mindazon intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsőde), az óvodai élet alatt (társóvodák, pedagógiai szakszolgálat intézményei, közművelődési intézmények...) és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében.

Mindezekon túl kibővül a lehetőség sportlétesítményekkel, főiskolákkal, alapítványokkal, egyesületekkel, civil szervezetekkel, stb.).

A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

Az együttműködés formái: megbeszélések, értekezletek, fórumok, közös rendezvények, tapasztalatcserék.

V. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

V.1. Játék

“Semmiiben sem nyilvánul meg olyan világosan az emberek jelleme, mint a játékban.”

(Lev Tolsztoj)

A játék általános megközelítésben külső céltól független, szabadon választott tevékenység, melyet a vele járó örömrzésért folytatnak.

Szűkebb értelemben a gyermek játéka olyan sajátos, szabadon választott öntevékenység, mely külső céltól független, melyet örömrzés kísér, és amelyben legsokoldalúbban és legtipikusabban mutatkozik meg a gyermek önkifejezése és környezethez való viszonya.

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék - szabad-képzettársításokat követő szabad játékfolyamat - a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé.

Cél

- A játék legyen gyermekek számára örömforrás (pozitív, negatív élmények kiélése, tapasztalják meg az érzelem széles skáláját).
- Játékra épülő komplex személyiségfejlesztés, pozitív „én kép” kialakítása.
- Játékkal, játék által játékban rejlő tanulási lehetőségek kibontakozás: életkor, egyéni adottságok, fejlettség figyelembevételével (a gyermekek spontán játéka, tevékenységek, játékos cselekvések).
- A játék folyamatában a társakkal, felnőttel együtt játszva fejlődjön a gyermek **empátiás** készsége, alkalmazkodó képessége.
- Legyen harmóniában a nevelés minden területével, maradandó értékek teremtése.
- A gyermek tiszteletben tartása, pozíciójának megerősítése.

Feladat

- Olyan feltétel – eszközrendszer biztosítása, ahol a gyermek testi, érzelmi, értelmi képességei fejlődhetnek.
- A hely, környezet adta lehetőségek szolgáljanak arra, hogy a játék a gyermek fő

tevékenysége legyen.

- A személyiségfejlesztés építsen a gyermekek egyéni érési ütemére, az egészséges testi, lelki fejlődés egységére. Ennek érdekében legyen jelen a játék folyamatában: a játék összes lehetséges fajtája, ezen belül tevékenységek, játékos cselekvések, egyéni – mikrocsoportos kezdeményezések járuljanak hozzá a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelő képességfejlesztéshez.
- A játékban fejlődjön a gyermek gondolkodása, gazdagodjon, színesedjen anyanyelve, a benne rejlő adottságok tudjanak kibontakozni, formálódjon magatartása-viselkedése, teremtsődjenek maradandó értékek. Legyen a játék tevékenységre ösztönző.

Nevelési folyamat jellemzői:

A játék feltételei

Olyan optimális feltétel teremtése a körülmények figyelembevételével, ahol a *légkör* a bizalomra épül, van idő *élmények*, tapasztalatok gyűjtésére; átélésére, együttes tevékenységre, játszhat a gyermek saját örömére.

Legyen a környezet: sikergazdag; motiváló, tevékenységre készítető, megnyugtató.

Kulcsszerepe van a *felnőttnek* aki a gyermeket neveli. Legyen egységben a szellem, a felnőtt személyiségében. Pozitív személyiséget csak az tud nevelni, aki tisztelettel fordul a gyermek felé, nyitott, épít a meglévő értékekre és tovább fejleszti azt, van értékrendje, erkölcsi normarendszere, következetes, céltudatos, probléma érzékeny.

Az óvodapedagógus közvetett feladatai:

- nyugodt, derűs légkör kialakítása:
- az óvodapedagógusnak a játékhoz igazodó magatartása,
- a megfelelő kulturált viselkedésformák meghonosítása,
- a gyermekek egymáshoz való szeretetteljes viszonya,
- és a játszás lehetőségének tényleges biztosítása

A kiegyensúlyozott, derűs légkörben nyitottabbak a gyerekek, közelebb kerülnek egymáshoz, bátrabban kifejezik játékszándékukat. A derűs légkör nem mindig problémamentes légkör, de olyan, amely csökkenti az ellentmondásos helyzet kialakulását, ill. fékezi a jelentkező problémák hatását. a játék és a derűs légkör kölcsönhatása azt jelenti, hogy a derűs légkör keretében bontakozhat ki az

igazi játékkedv, de a játék hangulata a későbbiekben visszahat a légkör egészére is.

A játszás lehetőségének tényleges biztosítása jóval többet jelent mint az, hogy mindenki játszhat a rendelkezésre álló eszközökkel. Jelenti a játékválasztás sokféleségét, a játék állandó és folyamatos bővítését, a különböző játéktípusokhoz kapcsolódó tapasztalatok gyűjtését, a játékhoz szükséges gyermeki játszóképességek folyamatos gazdagodását.

Minden gyermeknek egyforma jogokat és lehetőségeket kell biztosítani az óvodai csoport feltételei között - esélyegyenlőség megteremtésével és egyenlő hozzáférés biztosításával.

A játék tárgyi feltételei:

A játékeszközökről való gondoskodásnál mindig számolnunk kell az óvoda sokoldalú funkciójával, a gyermekek összetételével, létszámával, életkorával, a gyermekek érdeklődésével, játékaktivitásukkal.

A játékeszközök beszerzésénél a pedagógiai igényeken túl mindig érdemes figyelni a legkedveltebb, legdivatosabb játékeszközökre – amennyiben azok beépíthetők az óvoda életébe. Legyen közöttük az egyedül játszóknak számára is választék, legyenek olyanok – ebből legyen a legtöbb - , amelyekből az önálló játszócsoportok szabadon válogathatnak, s gondoljunk az óvodapedagógussal folytatott közös játékokra is!

A játékeszköz annál értékesebb,

- minél inkább kész arra, hogy örömet keltsen és cselekvésre motiváljon,
- segítse a képességek és az érdeklődés kibontakozását,
- érhetőbbé tegye a gyermek számára a világot,
- önkifejezésre és a másokkal való kommunikációra készítessen,
- a valóság átalakítására és szimbolikus újratерemtésére készítessen.

A különös pedagógiai értékük van az olyan játékeszközöknek, amelyekhez a gyermek szívesen nyúl, melyek meghatározott időre lekötik figyelmét és kielégítik cselekvési vágyait.

Hely

Fontos a megfelelő hely biztosítása a különböző játékokhoz tevékenységekhez.

Ennek kialakulása függ:

- a környezettől (helyi sajátosságok),
- az adott csoport: összetételétől, fejlettségétől, érdeklődésétől, élményétől, tapasztalatától

Ezeket figyelembe véve teret kell biztosítani a különböző:

- játszósarkoknak, kuckóknak
- játékfajtáknak
- tevékenységre ösztönző eszközöknek, ahol a gyermekeknek adott a lehetőség az önkifejezésre.

A játék színtere:

- a csoportszoba,
- az udvar,
- az óvodán kívüli környezet.

Legyen módja, lehetősége a gyermeknek a játszóhelyen belül megváltoztatni a teret az általa kigondolt tevékenység, játék érdekében. Ez is erősíti az önkifejezést.

Az udvar lehetőséget ad a gyermekeknek a játéktér növeléséhez.

Különböző kuckók, építmények, járuljanak hozzá újabb tapasztalatok szerzéséhez, ezáltal a játéköröm fokozásához. Ebben igen nagy szerepe van a *többfunkciós* játékoknak, ami a gyermekeket különböző tevékenységekre inspirálja.

Találjanak helyet a babázni, társasjátékozni, ábrázolni, egyedüllétre vágyó gyerekek. Teremtődjön meg a lehetősége a *szabad mozgástérnek*, ahol a mozgásos *szabályjátékok* kerülhetnek előtérbe. Sokféle képesség fejlesztéséhez alakuljanak ki a feltételek.

Játékidő

Meghatározott időkeretben biztosítani kell a folyamatos játékhoz szükséges időt.

A játékra fordított időben az óvodában előforduló összes játék beletartozik:

- szerepjáték,
- alkotójáték
- barkácsolás,
- bábozás,
- dramatizálás,
- szabályjátékok,
- a gyermekek spontán játéka,
- az óvónő által kezdeményezett játékos terv.

Annyi időt kell biztosítanunk mindenkor a játékra, amennyi szükséges a gyermekeknek, hogy

kiélhessék az élményüket, esetleges kudarcokat, átélhessék a játék örömét. Ez csak a folyamatban képzelhető el.

A játékot támogató közvetlen pedagógiai feladatok

Beavatkozás: az óvodapedagógusnak azt a játékbeli megnyilvánulását jelenti, amikor meg kell állítania a játékot, mert az nem a megfelelő irányba halad, balesetveszélyes, kedvezőtlen hatású a többi gyermek játékára.

Játékirányítás: a pedagógus a játék, ill. a gyermekfejlesztések érdekében hat a játékra, ill. egyes játékfajtákban játékvezető szerepet tölt be.

Az óvodai játék két formája a szabad játék és a kezdeményezett vagy ajánlott játék.

Szabad játék: a gyermeknek azon játéka, amely elindításához, elkezdéséhez az első lépést a gyermek teszi meg, s a játékban mindvégig szabad elhatározása szerint cselekszik.

Kezdeményezett játék: az a játékforma, amely játszásához az első lépést a pedagógus teszi meg. Kezdeményezhet olyan játékot, amelyet aztán önállóan, szabadon folytathatnak a gyerekek, és kezdeményezhet kifejezetten ismeretszerzési céllal is játékot. Ez utóbbiban a pedagógus játékelgondolásának érvényesülése a hangsúlyosabb.

A játékra hatás módszerei: megfigyelés, együttjátszás a gyerekekkel, a példa, a mintaadás, a dicséret, segítségadás, játékötletek, közbeavatkozás, magyarázat.

V.2. Verselés, mesélés

Irodalmi kultúra alapozása

*„A szó ékszer.
Édes, ékes, békességes.
Anyám szava gyöngyös, fényes.
Átadom, mint éket, ékszer,
Izzon, égjen, ha beszélek.”
(Kiss Dénes)*

Irodalmi kultúránk legalapvetőbb eleme az élő beszéd, mely a maga természetes melegségével áthatja a mindennapokat.

Az igényes gyermekirodalmi alkotások ezeket a mindennapokat még változatosabbá, színesebbé, érzelmileg gazdagabbá, meghitté teszik. A gyermek táguló világához igazodva nyújtanak okos és szeretetteljes szórakoztatást, ismeretbővítést.

Cél

- anyanyelvünk és irodalmunk megszerettetése
- nyelvi és irodalmi kulturáltság alapozása
- **intellektuális-, esztétikai-, erkölcsi- morális érzelmek fejlesztése**
- érzelmi képességek, emlékezet, képzelet, figyelem összpontosítás, figyelem megosztás,
- belső aktivitás, reprodukáló képesség, kifejezőkészség fejlesztése.
- nyelvtanilag helyes beszéd kialakítása

Feladat

A gyermekirodalom esztétikai megjelenítésével

- élménynyújtás
- anyanyelvi értékek, népi kultúra átadása,
- az irodalmi érdeklődés és fogékonyság fejlesztése
- mese és valóságtudat kialakítása
- irodalmi ízlés formálása
- érzelemvilág, szókincs gazdagítás

- **élmények, érzelmek, indulatok kifejezése (szavakkal, testmozgással, arcjátékkal...)**
- nyelvészeti hatások kifejtése
- a gyermek fantáziájának aktivizálása, alkotó fantázia fejlesztése
- **kulturális intézmények előadásainak látogatásával egyenlő hozzáférés biztosítása.**

A nevelési folyamat jellemzői

Az óvodában elengedhetetlen a mindennapos mesélés, verselés, bábjáték, dramatizálás felvételeinek biztosítása.

Nyugodt, derűs, szeretetteljes légkörben biztosítsunk elegendő időt és megfelelő helyet ezekre a tevékenységekre. Kedves mesére hívó szokásokat vezethetünk be: (furulyaszó, gyertyagyújtás, mesetarisznya). Általában a kötetlen formát választjuk. Ettől eltérően olykor más szervezeti formában zajlik a bábjáték, szabad légkörben túlzott kötöttségtől mentesen, jó hangulatban.

Az óvodánk udvarát is úgy igyekszünk kialakítani, hogy a szabadban is helye legyen ezeknek a tevékenységeknek. Teraszon vagy a babaházban (mese-ház) is megteremtjük a bábozás, dramatizálás, mesélés feltételeit. A különféle kellékeket, könyveket, az ábrázolási eszközöket mindig gyermekek által elérhető magasságban tartjuk, hogy ez által is inspiráljuk őket az élményfeldolgozásra, az önkifejezésre.

Az óvónő a mindennapos meséléskor aktív „előadó”. Bábozáskor, dramatizáláskor eleinte aktív, cselekvő részese a tevékenységnek, később már csak szemlélője (együtt játszik, együtt örül). A csoportban dolgozó két óvónő elvi egyetértéssel, magas fokú irodalmi, pedagógiai felkészültséggel, irodalmi ízléssel, komplex esztétikai fogékonysággal rendelkezzen. Szükséges a jó előadókészség, érzelmi gazdagság, beleérző képesség, érzékenység, lelkesedni tudás, gyermeklélektan alapos ismerete. Ajánlatos valamilyen szakosító képesítés megszerzése (drámapedagógia, bábelőadói képesítés, speciális anyanyelvi képesítés).

Az óvodába lépő kisgyermek érzelmileg közel áll a meséhez. Számára a mese egy kellemes, elbűvölő, elringató, olykor izgalomban bővelkedő történet, amelyet áthat az édesanya, vagy a mesélő személy előbeszédének melege.

A mese az a beszédmód, amire az óvodáskorú gyermek tartósan, kényszerítés nélkül figyelni tud.

A mese és a vers a szellemi nevelés eszköze, de hozzájárul a gyermek jó közérzetéhez, örömforrás, pihentető, szórakoztat, táplálja a képzeletet, emberi kapcsolatokra tanít, erkölcsi tartalma van, oldja a szorongást. A mesélővel való közvetlen kapcsolatból melegség, szeretet árad a gyermek felé.

A mese révén a gyermek érzéki és érzelmi alapon szerez tapasztalatot a természetről és az emberi élet jelenségeiről. Tudjuk jól, hogy ilyen alapon szerzett tapasztalat nagyon tartós, mélyen elraktározódik a gyermek emlékezetében. A mese fejleszti a fantáziát, belső aktivitásra, valóságos, játékos cselekedetre serkent, segít az élmények feldolgozásában, világképet, világ magyarázatot ad. A gyermek táguló világához igazodva, elvont emberi értékeket, morális igazságokat, emberi karaktereket mutat be. Feltárja a jó és a rossz szembenállását, rá mutat az összefüggésekre.

A vers a zenei és anyanyelvi nevelés alapanyaga. A versek mesék bűvöletében gazdagodik a kisgyermek érzelmi világa, a szép és a jó iránti fogékonysága, formálódik a jelleme.

A bábjáték nem ugyanaz, mint a báb alkalmazása. Sajátos kifejezési eszköz magába olvasztja az irodalmat, zenét, színjátszást és képzőművészetet. Nyelvünk és irodalmunk megszerettetésének hathatós eszköze. Látványa esztétikai élményt nyújt, segít felfedezni a mondókák, nyelvtörők, versek lüktető ritmusának örömét. A vers és a báb összekapcsolásának egyetlen feladata a vers minél szebb és érzékletesebb bemutatása. Weöres Sándor szerint: „az irodalmi mű hatását a bábjáték, mint társművészet segíti.”

Az egyszerre több érzékszervre ható bábjáték nagyon megfelelő és kívánatos műfaj az óvodában. Amikor a gyermek játszik a bábbal arcáról leolvasható az érzelmi odaadás, érezhető a belső tartalom gazdagsága.

A gyermekek lelkes bábszínház nézők is. A bábszínpadon képben, színben, mozogva történik a mese, amelyet minden gyerek szeret. A látvány erős ingerhatása a szétszórt figyelmű gyermekeket is koncentrálásra készíti. Ezért az óvodában helye van és ajánlatos egy-egy mesét bábjátékra átdolgozni. Erre a magyar népmesék igen alkalmasak.

A „kétkezes” mini bábszínház a csoportszobában könnyen kialakítható, szinte mindennapos. Nagy élmény a gyerekek számára a két óvónő közös bábjátéka. Az így kapott élmények csökkentik a gyermek bizonytalanságát, oldják a feszültséget. Információkat kap a bábtól, viselkedési formákat leshet el. Felfogja a bábok játékából felé áradó szeretetet, vidámságot.

Az asztali bábszínház, mint a bábjáték sajátos fajtája is jól alkalmazható, bensőséges hangulatot varázsol.

Napjaink rohanó világa technikai eszközök tömegével áraszt el bennünket. Ez meghatározó tényező az óvodáskorú gyermek hétköznapijaiban is. Az óvodán kívüli élmények, tapasztalatok, ismeretek nagy részét a gyermek a tévéből, videóból kapja. Ezért nagyon nagy szükségét érezzük az emberi közelséget, közvetlenséget, melegséget, szeretetet árasztó bábjátéknak.

Az artikulációs mozgásügyesítő játékok napirendbe való beiktatásával és alkalmazásával, a

megkésett beszédfejlődésű, illetve beszédhibás gyerekek számára **anyanyelvi-kommunikációs fejlesztést** végezhetünk.

A beszédhibák hátterében legtöbbször a nem megfelelő szocio-kulturális háttér áll. Óvodánkban egyre több a hátrányos helyzetű gyermek, ők általában gátlásosak. A fejlettségi szint felmérése után az adatokat elemezve, rögzítve, tapintattal, pedagógiai optimizmussal, oldott légkörben, játékban végezzük munkánkat, melyben elsődleges a modell szerepünk. A haladást a gyermek saját fejlődéséhez viszonyítjuk. Ügyelünk arra, hogy az anyanyelvi játékok ne váljanak unalmas nyelvhasználati gyakorlatokká.

Ezzel párhuzamosan hasonlóképpen végezzük a szociálisan hátrányos gyerek anyanyelvi, nyelvi fejlesztését. Az anyanyelvi korrekcióra nem szoruló gyermekek tehetséggondozására is érdekes játékokat állítottunk össze, melyekkel gyakorolhatják az árnyalati finomságokat és beszéddel kapcsolatos illemszabályokat.

A fejlődés várható jellemzői óvodás kor végére

Érzelmi

A kezdeti szorongások teljesen feloldódnak. A gyermek felszabadulttá válik.

Eligazodik az érzelmi ráhatások sokaságában (esztétikai, erkölcsi, morális érzelmek).

Képessé válik a pozitív és a negatív érzelmek pontos elhatárolására, érzelmi ráhatástól függően azonosul, vagy elutasít.

Saját érzelmeit őszintén kisugározza társai és a környezet felé.

Vágyai és elképzelései megvalósításában igazodik másokhoz.

Szöbeli megnyilvánulásai gátlásoktól mentesek.

Értelmi

Az emlékezet képzelet, figyelem, gondolkodás olyan fokú fejlettsége érhető el, mely képessé teszi a gyereket az irodalmi élmény teljes befogadására, feldolgozására, visszaadására.

Rácsodálkozik egyes jelenségekre. Észreveszi az összefüggéseket. Meglátja, de olykor még előre is vetíti a problémákat. Aktivizálódott fantáziájával ő maga is keresi a lehetséges megoldásokat.

Egyre többször nyilvánul meg irodalmi alkotókedve játékos, rímes szövegek, mondókák szerkesztésében.

Szívesen vállalkozik dramatizálásra.

Kialakul az árnyalt, értelmes hangsúlyozású beszéde, kifejező hang- és arcjátéka.

Alapfokú viselkedéskultúrára, beszédkultúrára tesz szert.

Testi fejlődés

Megtanulják a gyermekek a nyelvi kifejezésekkel (hang- és arcjáték) harmonikusan alkalmazni az egyes testmozdulatokat. Így a beszédük, előadásmódjuk még kifejezőbbé, érzékletesebbé válik.

Drámapedagógia

A drámapedagógia a személyiségfejlesztés olyan módszere, amelynek során a cselekvő gyermek ember-ismeretei, képességei, társas kapcsolatai, a nevelő által irányított és a társakkal végzett közös dramatikus játékok során fejlődnek.

Fejlesztő hatásuk abban rejlik, hogy cselekvést, aktív közreműködőt követel minden résztvevőtől. *A résztvevők a cselekvések során nem valóságos helyzetben, valóságos érzelmeket élnek át, így a drámajátékok tulajdonképpen átmenetet képeznek a konkrét tapasztalástól az elvont tapasztaláshoz vezető úton. Segítik az elfogadáson alapuló társas kapcsolataik kialakulását, a másság elfogadását.*

A drámapedagógia célja:

- a körülötte lévő tárgyi világot felfedezze
- a saját külső és belső világát cselekvés közben ismerje meg
- helyezze el magát a körülötte lévő szociális világban, létesítsen vele kapcsolatot, hasson rá

Feladat:

- A gyermek öntevékenységének, alkotókészségének, problémamegoldó képességének, fantáziájának, kreativitása fejlődésének elősegítése.
- Kommunikációs képességük fejlesztése.
- A gyermek közösségbe illeszkedésének, társadalmivá válásának megkönnyítése.
- Önismeretre, emberismeretre, az emberi méltóság tiszteletére nevelés.
- A játékok során az értelmi képességek mellett az érzelmi életük, értékviláguk is gazdagítása
- A világra nyitott, kiegyensúlyozott, derűs személyiség alakulása.

A nevelési folyamat jellemzői:

E pedagógiai szemlélet közepében mindig a gyermek van, akik különböző személyiségek.

Szeretnénk elérni, hogy otthon érezzék magukat szűkösebb és tágasabb világunkban. Ezt úgy érhetjük el, ha a személyiségében rejlő jó tulajdonságokat felerősítjük, a kevésbé jókat gyengítjük és hozzásegítjük ahhoz, hogy érzékelő szerveivel megtapasztalja a világot s lehetőleg úgy, hogy leljen is benne örömet.

[Tudjon kapcsolatot teremteni, a neki adott térben eligazodni s legyen képes önnön értékeire rálelni.](#)

E drámapedagógiai szemlélet működésének rendelkezésünkre álló eszközei a különféle játékok és gyakorlatok, melyeknek jellemzői:

- Épüljön a metakommunikációra, a közlés, kapcsolattartás, érzékelés mozzanataira, a látás, hallás, tapintás, a térben való testi eligazodás játékaira, a ritmusjátékokra, aztán az úgynevezett testnyelvre (gesztus, mimika).
- Épüljön továbbá az improvizációra, ami által a személy, a személyiség, a gyermek lehetőséget kap önmaga meg- és felmutatására, a pedagógusnak pedig arra, hogy utat találjon a gyermekhez, kell-e és mely irányba mozdítani érdeklődését, önmaga vagy szocializációs problémák felé.
- Épüljön természetesen a dramatikus játékra, a szerepjátékra azaz a különféle fantázia és valós helyzetgyakorlatokra, drámajátékokra.

A drámajátékok tehát nevelési céljaik érdekében a meglévő, alakított és kitalált metakommunikációs, improvizációs és dramatikus játékok. Figyelembe kell venni, hogy a fejlődés különböző korszakában másként játszik a gyermek, játékos cselekvéseiben hol az utánzás, ahol a szabály, hol a testi és szellemi versengés izgatja.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

Érzelmi

[Morális érzékenységre, érzelmi stabilitásra, kreatív gondolkodásra tesznek szert a gyerekek.](#)

Értelmi

- Személyiségközpontú improvizációs gyakorlatok, játékok segítik, hogy önmagukat éljék meg, természetesen legyenek jelen.
- Segít az esztétikai érték létrehozásában, kreatív képességek kibontakozásában.
- Önmagukat jól ismerő, a világra nyitott, harmonikus és alkotó személyiségek alakítása.

Testi

Érzelmek kifejezése a „testnyelv” segítségével (testi kommunikáció).

V.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Zenei kultúra megalapozása

*„Csak énekelj, mert az ének jó dolog,
Csak énekelj, mert az ének víg dolog,
Csak énekelj, mert az énekben szív dobog.”
(Bárdos Lajos)*

A zenei nevelés a művészeti nevelés része, amely a gyermek szép iránti fogékonyságát, zenei képességének fejlesztését elsősorban érzelmi alapon kívánja kibontakoztatni.

Az ének-zenei nevelésben a játék, a játékoság, az öröm hangsúlyozása nagyon fontos. A zene sajátos, átéléses módon hat: a hangsúly, hangmagasság, hangszín, tempó és a ritmus együttesével.

Ezek fizikai ingerek, amelyekre az ember belső lelki viszonyulásával, érzelemmel reagál. A gyermek számára a dal előadásmódja sokszor nagyobb művészi élményt jelent, mint a szöveg, amit nem is ért mindig pontosan.

A „kiénekelte” gondolatok sokszor adnak információt a belső érzelmekről, amelyeket szavakban nehéz megosztani, ugyanakkor segítik újra átélni a pozitív vagy negatív élményeket.

A gyermekeknek a zenei élmények befogadásához személyes kapcsolatokra van szükségük ezért fontos számukra a közös éneklés, játék öröme.

A zenei nevelés célja

- A gyermekek zenei élményhez juttatása, a zene iránti érdeklődésük felkeltése, zenei ízlésük formálása
- Mondókázás, ölbeli játékok, magyar népi énekes játékok játszása közben esztétikai élmények átélése
- *A zene által közvetített elfogadó emberi kapcsolatok, viselkedési formák átörökítése gyermekeinkbe.*
- Az ének, a dalos játék örömeinek megtapasztalása, a zene, a tánc megszerettetése.
- A szépre, a „tisztá forrásra” való rácsodálkozás lehetőségének megteremtése
- A felnőtt minta utánzásával az éneklés, a dalos játékok beépülése a mindennapi óvodai életbe.
- A zenei anyanyelvük és mozgásanyanyelvük megalapozása
- Fejlődjön hallásuk-ritmusérzékük.
- Próbálkozzanak hangszeres zenéléssel, készítsenek és szólaltassanak meg egyszerű népi

hangszereket

- Szellemi örökségünk átadása. Megismertetni a korosztályuknak, fejlettségüknek megfelelő szintű, számukra érthető népszokásokat, megemlékezni a jeles napokról. Az ember műveltségének és nemzeti identitástudat kialakításának alapozása
- A környezet hangjainak megfigyelése.
- Hallgassanak sok zenét, elsősorban élő zene és éneklés formájában.
- Legyen alkalom a zenehallgatás és a mozgásos kifejezés kombinációjának megvalósítására, érzelmi megnyilvánulásaik is teret kapjanak. Mozogjanak a zenére mindenki aszerint, ahogyan érzi.
- A gyermekek ismerjék meg a magyar népi játékkincs alkotásait és megszeressék a népzene, népdalokat és a néptáncot.

A zenei nevelés feladatai

- A zene megszerettetésére, a közös éneklés iránti igény felébresztésére történő ráhangolódás.
- A közös ének-zenei tevékenységek során a dallam, a ritmus és a mozgás szépségének felfedezése, a közös éneklés örömeinek átélése.
- A gyermek zenei alkotókedvének tudatos formálása, életkorának megfelelő mozgáskultúra kialakítása, egyszerű mozgáselemek – táncmozdulatok, tánclépések – elsajátítása.
- Zenei képességek fejlesztése (ritmus, éneklés, hallás, mozgás) során a zene technikai és formai elemeinek elsajátítása a játék számtalan formáival.
- Lehetőség biztosítása spontán utánzással az énekes megnyilvánulásokra, a környezetből leszűrt élmények kivetítésére.
- Az együttes játék örömeivel az érzelmi beállítódás fokának – szorongás, visszahúzódás irányítása, rosszkezd feloldása, vagy a kellemes érzések fokozása.
- A jó példa erejével a megszerzett ismeretek átalakítása és újszerű alkalmazása a szövegben, dallamban, mozgásban, új játékban.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében a mozgásban, ritmikában rejlő fejlesztési lehetőségek kihasználása.
- Tehetséggondozás

A nevelési folyamat jellemzői

A gyermekjátékok világában az ismeretközlés formája a *közös játék*. A kívülről szemlélés és bekapcsolódás után a teljes megtanulás az együttjátszás alatt megy végbe. A játékban való személyes részvétel folytán tanulja meg a gyermek a dalt, a szöveget, a mozgást és a játék szabályait; a részleteket egybefoglalva.

A felnőtt-gyermek vagy gyermekek jókedvű, *közös éneklése* az érzelmek stabilitását eredményezi. A gyermek érzi, hogy énekes gondolatait tiszteletben tartjuk, bátran kezdeményez, játékot szervez, önállóan vállal szerepet, új játékformát talál ki, a közösen alkotott szabályokat tiszteletben tartja.

Megtanulja feloldani a véletlen okozta feszültséget (szerepek elosztása kiszámolókkal). A játék, a mozgás sokszori ismétlése lehetőséget ad, hogy mindenki vállalhasson szerepet. *Éneken, mozgásban egymáshoz alkalmazkodnak, egymás érzelmeire odafigyelnek.*

Énekes játékban, táncban lehetőségük van arra is, hogy érzelmeiket a metakommunikáció eszközeivel fejezzék ki.

Az óvónő szép, tiszta, hangulatos előadása során (gyermekdalok bemutatása, zenehallgatás) a gyermekek „láthatják” – az óvónő – a felnőtt érzelmeit is. A különböző hangulatú – elsősorban magyar – dalok, különböző érzelmeket alakíthatnak ki, hozhatnak felszínre felnőttben és gyermekben egyaránt.

Valljuk, hogy a mozgással való ismerkedést óvodás korban kell elkezdni, akkor, amikor az élmények hosszantartó emlékké vésődnek a gyermekek érzelmi emlékezetébe. Különösen fontosnak tartjuk a zenei anyanyelv megalapozását a *népi gyermekdalokon, mondókákon, ölbeli játékokon és táncokon* keresztül. A *népi gyermekjátékok* egyszerű, természetes, játékos mozdulatai, táncos formái felelnek meg alkatuknak, értelmi képességeiknek. A táncos mozgásba a gyerekek a játékon keresztül nőnek bele, sokszor utánozva a felnőttek táncát. Legyen a táncban is a beszédhez hasonló alapszókincsük, tudjanak néhány táncos alaplépést, mozdulatot és azokból tetszésük, pillanatnyi alkotókedvük szerint építkezzenek.

A tánchoz szorosan kapcsolódnak a népszokások és hagyományok. Ezekről a gyerekek ének-zene foglalkozáson, az ünnepélyek előkészületeiben megalapozott érzéseket, gazdag ismereteket kapnak. Lehetőség nyílik arra, hogy megismerkedjenek egyszerűbb népszokások dallamvilágával, cselekményeivel, eljátsszák, táncolják azokat. A népszokásokból csak annyit merítünk, amennyi a gyermeki világba befér és nem kelt zavart bennük. Figyelembe vesszük a gyermekek kicsiny, de egyre táguló világát, a közvetlen környezetükből szerzett legfontosabb élményeket, tapasztalatokat, melyek érzéseiket felszínre hozzák és alakítják.

A zene eszközei a *hangszerek*, állandó, a gyermekek számára bármikor elérhető helye lehetőséget ad a spontán zenélésre (is) énekkíséretre, együttes énektevékenységre, önálló zenei alkotás létrehozására. Lehetőség nyílik arra is, hogy a hangszerek segítségével fejezzék ki érzelmi reakciójukat.

A kiemelkedő zenei képességű gyermekeknek módot adunk intenzívebb, magasabb fokú zenei tevékenységekre a *zeneóvoda* keretein belül. Ez a vezető pedagógustól is magasabb szintű képzettséget igényel. A foglalkozások speciális anyagai szorosan kapcsolódnak a zenetagozat feladatrendszeréhez. Ezzel a tevékenységünkkel is kapcsolódunk az általános és zeneiskola programjához, előkészítve és megalapozva az oda beiratkozó gyermekek zenei felkészültségét.

Az iskolai alkalmasságra való felkészítést akkor értelmezzük helyesen, ha a nevelés egész folyamatában érvényesítjük, ha megoldjuk a gyermekek valóban sokoldalú testi, értelmi, szociális és érzelmi nevelésének komplex feladatait.

A zenei nevelés jellegéből adódóan rendkívül alkalmas a gyermekek hatékony formálására, hogy érdeklődve, örömmel és sikeresen vállalják az iskolai élettel járó feladatokat.

A zene emocionális hatása: az óvoda gyermek elsősorban érzelmi lény, ezért hathatunk rá az érzelmein keresztül, tehát az emocionális kapcsolat a gyermek nevelhetőségének alapfeltétele.

Az ének játékos jellege sok spontán lehetőséget rejt magában, amivel észrevétlenül kialakíthatjuk azokat a képességeket, amelyekkel az új körülményekhez sikeresebben tudnak alkalmazkodni.

A zenei nevelés színterei

- A gyermek által kezdeményezett, játékhoz kapcsolódó spontán éneklés (szerepjáték, gyakorlójáték, gyurmázás, szabadidős tevékenységek... stb.)
- Alkalomszerű dalos játékok gyermekek által kezdeményezve
- Óvónő által tervezett, szervezett foglalkozás

Az anyagkiválasztást segítő tényezők:

- életkor
- csoportösszetétel
- gyermekek fejlettsége
- zenei befogadóképesség
- olyan énekes játékok kiválasztása, amelyek a magyar népdalkincs sajátosságait tükrözik
- sajátos körülmények
- képességfejlesztés fajtája
- élmények.

Az énekes tevékenységeket szabad légkörben, kötöttség nélkül, jó hangulatban, minden gyermek számára egyenlő hozzáférést és esélyteremtést biztosítva valósítjuk meg, hogy az a gyermekek mindennapi tevékenységévé, örömforrásá váljék.

A változást minden esetben a gyermek saját fejlődéséhez viszonyítjuk, és a legnagyobb tapintattal, pedagógiai optimizmussal segítjük elő. Az igazán tisztán éneklő csoport dalolása esztétikai élmény, és az lehet az alapja az egyéni, bátor éneklésnek is.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

Érzelmi

- Beilleszkedni tudás a közösségbe.
- Gátlások oldódása, túlzott érzelmi reakciók csillapítása.
- Önkifejezés.
- Érzelmek kifejezése önálló, egyedi formában.
- Mások érzelmének elfogadása, tolerancia.
- Közösségi érzés alakulása
- Társas kapcsolatok formálódása
- Sikerélmények pozitív átélése

Értelmi

- A vizuális memória (képes) megfelelő szintje.
- Vizuális élmények feldolgozása.
- Pontos észlelés, megkülönböztetés, a hallott információk befogadása, szelektálás, reakciók.
- Beszédkészség, gondolkodás, szókincs elvárható összerendezettsége.
- A felidézés, felismerés képességéhez szükséges gondolkodási műveletek végzése a nyelvi
- Gondolkodás bizonyos szintje.
- Erős figyelemkoncentráció, tartós, megosztott figyelem.
- Szabályok, irányítás elfogadása.
- Tudásvágy, érdeklődő magatartás, kitartás.
- Képzelet, emlékezet, kreativitás fejlődése
- Zenei alkotóképzelet (kompetencia-zenevarázs) alkotókészség kibontakozása
- Önszabályozó, önnevelő képesség
- Egészséges önismeret és önértékelés
- Aktivitás

Testi

- Nagymozgások, fizikai állóképesség, egyensúlyérzék fejlettsége.
- Finommotorika, szem, kéz, láb megfelelő koordináltsága.
- Térirányok ismerete, térirányokkal kapcsolatos nyelvi formák alkalmazása.
- Vizuális élmények alapján mozgásformák, bonyolultabb mozgáskombinációk létrehozása.
- Esztétikus, egyöntetű mozgás
- Testi fejlődés

V.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Vizuális kultúra megalapozása

*„A művészet gyönyörködtet, tanít, szórakoztat,
emberségre nevel.”
(Véghvári Lajos)*

A művészet a valóság megismerésének, megértésének és kifejezésének sajátos eszköze. Kezdetől fogva arra szolgál, hogy általa az ember a világot érzelmi úton ismerje és értse meg. Pontos, érzékeny kifejezője az ember vágyainak, a világról való nézeteinek, örömeinek és szenvedéseinek. A vizuális tevékenység a művészet egyik ága.

Cél

- A szépség iránti vonzódás, és értékelő-képesség alakítása.
- A vizuális kultúra széleskörű alapozása komplex pedagógiai módszerekkel.
- Ábrázoló és kifejezőképesség fejlesztése.

Feladat

- Esélyteremtés a művészeti kultúránk alapjaival való ismerkedésre**
- Ismertessük meg a gyerekekkel a különböző anyagokat, az ábrázolás és konstruálás egyszerű munkafogásait, technikai alapelemeit.
- Biztosítsunk lehetőséget a mindennapos tevékenységek folyamán rajzolásra, festésre, ragasztásra, nyírásra, tépésre hajtogatásra, kötésre, fűzésre, plasztikai munkákra, építésre, műalkotásokkal és népi kismesterségekkel való megismertetésre, környezetalakításra.
- Tehetséggondozás**
- A gyermekek nevelésén keresztül a szülők vizuális kultúrájának alakítása, a felnőttek érdeklődésének felkeltése a művészeti ágak iránt.**

A nevelési folyamat jellemzői

A vizuális tevékenység szervezése, lebonyolítása az óvónő részéről tudatos, tervszerű, következetes munkát igényel. Meghatározó a gyermekekkel foglalkozó pedagógus szakképzettsége, személyisége, példamutató szemlélet módja. Az óvónőnek meg kell látnia a gyermekmunkákban kifejeződő szubjektív esztétikai értékeket. A gyermek ábrázolásaiban sohasem „hibázik” hanem próbálgatva alakítgatja saját formanyelvét. Ezeket az elemeket gyakran ismételteti és kombinálja.

Nekünk ezekben a próbálkozásokban fel kell ismernünk a *kreativitást az eredetiséget*.

A rajzolás egyfajta képesség, s ha ennek a képességnek a kialakításával, továbbfejlesztésével foglalkozunk, ismernünk kell a gyökereit és a képesség fejlődését.

A *gyermekrajz fejlődése*, és az általa használt grafikai formák és azok fejlődésének megértése hozzásegíti az óvónőt, hogy megfelelő módon tudja értelmezni és segíteni a gyereket ábrázoló munkájában.

A gyermekek vizuális tevékenységéhez *külön sarkot* célszerű kialakítani megfelelő világítással, csoportszobától elválasztva az óvoda épületen belül és az udvaron. Ez szükséges a nyugodt, elmélyült, veszélytelen szabadidős ábrázoláshoz.

Tárolóeszközökként használhatunk különböző méretű, formájú dobozokat, kosarakat, polcokat, fiókokat. Szükségünk van megfelelő méretű *munkaasztalokra, munkaeszközökre*. Eszközként használhatjuk fel a környezetünkből összegyűjtött anyagokat, pl. levelek, termések, ágak, kavicsok, tollak, fonalak, gombok, bőrdarabok...).

A rajzoló gyerekeket kísérje figyelemmel, mutassa be az eszközök helyes használatát, a biztonságos kezelést. Alakítsa ki a gyerekekkel közösen a helyes szokások rendszerét.

Udvari tevékenységnél előtérbe kerül térbeli alakzatok létrehozása, makettek építése, berendezése.

Állandó helyet biztosítunk az elkészült munkáknak, aktuális, alkalomszerű és időszakos kiállításoknak, albumoknak.

Elegendő *időt* biztosítunk arra, hogy a gyerekek addig tevékenykedhetnek, amíg kedvük van, esetleg másnap folytathassák, vagy fejezhessék be a munkájukat.

A nevelési folyamatban fontos szerepe van a *pedagógus személyének és anyagismeretének*.

Az óvónő segítsen felidézni a közös megfigyeléseket, egyéni élményeket, ösztönözzön a képzelet működésére. Az irányító felnőtt magatartása legyen magával ragadó, lelkesítő, élményt ígérő és nyújtó. Az óvodai ábrázolásnak meg kell őriznie a játékosságot. Irányítani mindig az életkori sajátosságokhoz és az egyéni fejlődési tempóhoz igazodva kell.

Nevelő munkánkban nélkülözhetetlen az anyagismeret. Állandó önképzéssel újabb és újabb technikák alapos ismeretére, készség szinten való tartására van szükség, hogy ezeket az adott nevelési helyzetekben alkalmazni tudjuk.

Az ábrázoló tevékenységek többségükben komplex jellegűek. A *komplexitás* egyrészt abban nyilvánul meg, hogy kapcsolódunk az irodalom, ének-zene, a külső világ tevékeny megismerésének anyagaihoz, - másrészt a foglalkozásokon többféle technikai megoldást is alkalmazunk. Más tevékenységi formák témái, élményei, tapasztalatai sajátosan jutnak kifejezésre gyermek ábrázolásában.

Az ÉKA - programban a vizuális nevelést két szakaszra osztjuk, mely nem határolható el erősen,

hiszen azok egymásra épülnek.

Az első szakasz az óvodába lépéstől számított 1-1,5 év. Ez az időszak egy alapozó munkát takar, ahol a gyerekek megismerik az alapvető eszközöket és használatukat. Megismerkednek a csoport szokásrendszerével, az eszközök helyével, azok használatával, gyakorlatban alkalmazva az egyes mozzanatok. Kötetlen a téma és az idő. Domináns az eszközök motiváló ereje és gyerekek élményanyaga.

A második szakasz egy kiteljesedett szakasz, amely a gyerekek stabil technikai ismeretére épülő technikákat, eljárásokat feltételez. Az ebben a szakaszban tervezett technikák, anyagok keveredhetnek, egymást kiegészíthetik. A gyerekek ajánlott vagy szabadon választott témában dolgoznak, a saját maguk választott időben és technika alkalmazásával. Témajavaslataink erőteljesebbek, de mindig a gyerekek élményanyagára épülők.

Fontosnak tartjuk az egyes népi mesterségekkel és műalkotásokkal való ismerkedést; ezek az agyagművesség, kézi szövés, szabás-varrás, asztalos mesteriség- fafaragás, festészet, szobrászat , virágrendezés, virágkötészet, díszcsomagolás, népi játékok készítése

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

Érzelmileg

- Tudjon rácsodálkozni a körülötte lévő új formákra, színekre, hatásokra. Örüljön a szépek.
- Töltse el örömmel egy-egy művészi alkotás. Gyönyörködjön saját és mások munkájában.
- Legyen belső késztetése és tehetsége arra, hogy érzéseit, gondolatait ki tudja fejezni a
- művészet valamelyik eszközével.
- Legyen nyitott a művészet által sugárzott hatásokra.
- Sikerélményhez juttatás az egyéni képességekhez igazodó differenciált fejlesztéssel.

Értelmileg

- Alakuljon ki az egyszerűbb formákba való belelátás képessége, a reprodukáló képesség, a képalakítás, a kompozíció készség.
- Legyen gondolati és képi képzelete a természeti valóságról, legyen öntevékeny és kísérletező.
- Ismerje a vizuális tevékenységek során alkalmazható eszközöket, azok használatát.
- Ismerje a különböző anyagokat, jellemző tulajdonságukat, felhasználhatóságukat.

- Ismerje az alapszíneket és az azokból létrehozható kevertszíneket.
- Ismerje a formákat, alakzatokat. Tudjon tájékozódni térben és síkban
- Minden gyermek számára lehetőség biztosítása képzőművészeti és népművészeti alkotások megismerésére.
- Alakuljon ki a népművészet – mint tiszta forrás – hagyományainak ápolására és saját környezetének esztétikus kialakítására való igény.

Testileg

- Legyen képes a helyes eszközfogásra, testtartásra az alkotó munka során.
- Megfelelően fejlett szem-kéz koordináció

V.5. Mozgás

Cél

- Testileg, lelkileg egészséges óvodások nevelése.
- Az egészséges életvitel igényének alakítása a gondozás és a rendszeres mozgás eszközeivel.

Feladat

- A gyermekek testi fejlődésének elősegítése az egészségmegőrzés szokásainak alakítása a mozgás segítségével.
- Óvodásaink természetes mozgásigényének maximális kielégítése, optimális terhelése játékos formában de célirányosan, egészséges testi fejlődésük érdekében.
- A gyermekek testi képességeinek sokoldalú arányos fejlesztése. A mozgások, mozgásos játékok segítsék elő a gyermekek anatómiai és élettani fejlődését, növelje szervezetük erejét, ellenálló -, teherbíró -, alkalmazkodó -, állóképességüket, fejlessze kitartásukat, ügyességüket, bátorságukat, gyorsaságukat, figyelmüket, fegyelmüket.
- **Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztése mozgással.**
- Megfelelő szakemberek bevonásával prevenciós és korrekciós testi nevelési feladatok ellátása.
- Megfelelő méretű, sokrétűen kihasználható kéziszer használat
- Szabadtéri , udvari sokmozgásos játékok szervezése
- Udvarunk folyamatos alakítása sokféle mozgásfajta kínálása érdekében
- Vízhez szoktatás megalapozása
- Külső szakember bevonásával úszásoktatás óvodásoknak a helyi strand területén, gyermek tornacsoportok szervezése
- **Befogadó nevelés erősítése sportnap szervezésével a Városi Sportcsarnokban nagycsoportos óvodások és szüleik körében**
- Láb- és testtartásjavító -, jóga-, futball-, mazsorett-, gyógytorna testséma gyakorlatok

A nevelési folyamat jellemzői

A mozgás a fejlődés feltétele. Ösztönös mozgásigényt kell kielégítenünk és tudatos mozgásigénnyé alakítanunk. A tudatos mozgásigény felkeltésével a rendszeres testgyakorlás szokásának kialakulását segítjük elő.

A nevelési folyamat megvalósításához szükséges az egészséges, biztonságos környezet. Ehhez fontosnak tartjuk már óvodáskorban a természetvédő tudatformálást. Feladatunknak tekintjük a természeti és társadalmi környezet megismertetését és megóvását, az embert tisztelő szokásrendszer kialakítását, az értékek közvetítését. **Rávilágítunk a másság elfogadására (idősebb-gyengébb-**

elesettebb). Megalapozzuk a pozitív érzelmi viszonyt, felelősséget egymás iránt.

A gyerekek egyéni képességeikhez mérten kapjanak differenciált terhelést.

Jellemezze a mozgást a fokozatosság, rendszeresség, folyamatosság. Támaszkodunk az óvodáskorú gyermek mozgásfejlődésének lényeges mozgatórugóira, a gyermek utánzási hajlamára, önállóságára, valamint teljesítményre törekvésére.

A mindennapos mozgások színhelyei a tornaszoba, az óvodák udvarai, a praktikusán átalakítható csoportszobák.

A foglalkozások felépítésénél a mozgásos játék dominál, a többi tevékenység fajta együttthatásában.

A kötött foglalkozásokat tervszerűen irányítjuk.

A gyermekek fejlettségétől, a mozgással kapcsolatos tudásszintjüktől, a mozgás jellemzőitől függően választunk utánzó-, játékos-, utasítással történő, vagy határozott gyakorlásvezetést.

Mindennapos mozgásra napirendünk folyamán biztosítjuk a lehetőséget. A szervezet megedzéséhez legnagyobb mértékben a szabadban történő mozgással járulhatunk hozzá. Naponta 2-3 mozgásos játék felkínálása melynek idejét a gyermekek érdeklődése, mozgásigénye, aktivitása határozza meg, de a napirendben kialakított „szokássá” is válhat.

A gyermekek eszközökkel szívesen, s ezért intenzívebben végzik a gyakorlatokat. Az eszközök alkalmazásával helyes mozgást kiváltó helyzeteket teremtünk.

A gyermekmagasságban elhelyezett, folyamatosan elérhető játékeszközök, kéziszerak motiválják a gyerekeket a mozgásélmények, tapasztalatok újraélésére, gyakorlására, ezáltal biztosítva az egyenlő hozzáférést is.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Szívesen vesznek részt mozgásos tevékenységekben és igénylik azokat.
- Testileg – lelkileg egészségesebbé válnak
- Fejlődik kitartásuk, önfegyelmeük, feladattudatuk, figyelemük, együttműködő készségük
- Szívesen segítenek egymásnak
- Fejlődnek kondicionális képességeik
- Megértik, betartják a szabályokat
- Fejlődnek erkölcsi tulajdonságaik (akarat, bátorság, önuralom, fegyelmezett magatartás, közösségi szellem
- Fejlődnek értelmi képességek (beszéd, emlékezet, figyelemkoncentráció, gondolkodás, helyzetfelismerő képesség, önellenőrzés)

V.6. A külső világ tevékeny megismerése

V.6.1. A környezet megismertetése, megszerettetésére és védelmére nevelés

*„A természet hatalmas, az ember parányi.
Ezért aztán az ember léte attól függ, milyen
kapcsolatot tud teremteni a természettel.”*

(Dr. Szentgyörgyi Albert)

A 3-6 éves kor fordulópont az ember életében. Ekkor kezdi igazán megérteni és megőrizni a gyermek a felnőttek magyarázatait.

Természeti és társadalmi környezethez való viszonyát bővülő ismeretei, gazdagodó érzelme és nagyfokú érdeklődése határozza meg. Sok mindenre kíváncsi, kérdéseire a választ a felnőttektől várja. Nem lehet közömbös számunkra, hogy milyen választ kap, milyen érzelmi normák alapján ismerkedik meg az őt körülvevő világgal, s ezek hatására hogyan viszonyul (majd) ahhoz.

Cél

- A gyermeki személyiség sokoldalú (érzelmi, testi, értelmi) harmonikus fejlesztése.
- A gyermek és környezete kapcsolatában a pozitív érzelmi viszony, a természet értékei, szépségei és problémái iránt fogékony, nyitott személyiség kialakítása.
- A gyermek életkorának megfelelő eligazodás az őt körülvevő világban.

Feladat

- A közvetlen érzelmi kapcsolat megteremtése a gyermek és szűkebb – tágabb környezete között.
- Életkori sajátosságoknak megfelelően a természet, a lakóhely, a szülőföld értékeinek, hagyományainak megismertetése, az érdeklődés, a megismerési vágy folyamatos felkeltése, kielégítése.
- A természet és társadalom környezetbe való beilleszkedéshez szükséges kulturált élet erkölcsi – magatartási szokásainak kialakítása.
- Fenntarthatóságra, együtt élhetőségre nevelés a környezetvédelmi feladatok megvalósításával.
- Érzelmi kötődés, empátia erősítése az élőlényekhez, elfogadó magatartás közvetítése.
- Eszztétikai érzék fejlesztése a természet "csodái" által.
- Egészséges életmódra nevelés, erőnlét, állóképesség fokozása a rendszeres terepi

foglalkozások kapcsán.

- A szülők környezettudatos magatartásának erősítése a gyerekeken keresztül.
- A környezeti neveléshez kapcsolódó programok támogatják a különböző szocializációjú és képességű gyermekek egyenlő hozzáférését a minőségi neveléshez.

Hely

- A dúsan parkosított óvoda udvara, kertje folyamatosan biztosítja a lehetőségét az itt élő növény- és állatfajok vizsgálatának.
- A megfigyelőhelyek sorát mini-arborétum bővítheti.
- Lakóhelyünk sajátossága, hogy természeti környezetünkben többféle élőhely (erdő, rét, nádas, folyó) megtalálható- Gólyahír Ifjúsági Tábor és természeti környezete.

Idő

- A mindennapok során a játékidőbe beépítve végezzük óvodán belüli megfigyeléseinket, kísérleteinket.
- A város környéki illetve városi túrákra rendszeresen, heti egy alkalommal kerül sor.
- Távolabbi kirándulásokat évente 1-2 alkalommal teszünk.

Június első két hete az Erdei Óvoda Program

Tárgyi feltételek

- Gyalogtúrákhoz szükséges felszerelés (megfelelő öltözet, hátizsák, kulacs) megfigyelést, vizsgálódást segítő eszközök (távcső, nagyító, mikroszkóp).
- Megfigyelések, kísérletek, élmények megörökítéséhez fényképezőgép, videó kamera.
- Kerékpártúrákhoz óvodai, családból hozott kerékpárok.
- Táborozás idejére sátrak a férőhelyek bővítéséhez.
- Természetismereti könyvek az ismeretek sokoldalúbb megközelítéséhez, rögzítéséhez.

Személyi feltételek

- A témával kiemelten foglalkozók szemléletmódja, természeti és társadalmi környezethez való viszonyulása pozitív példaként áll az általuk nevelt gyermekközösség, szülők, kollégák előtt.
- A több éves gyakorlati tapasztalat előnyt jelent a nevelőmunkában.
- Az óvodapedagógusok részt vettek szakemberek (biológus) által vezetett természetismereti továbbképzésen és önképzés, szakképzés formájában folyamatosan gyarapítják ez irányú ismereteiket.

A nevelési folyamat jellemzői

Az óvodába kerülő gyermek természeti és társadalmi környezetével kapcsolatos ismeretei igen szűk

körűek. Ebben a korban a gyermek érzelmileg nyitott, nagyfokú kíváncsiság, érdeklődés, tudásvágy jellemzi. Ezekre az életkori sajátosságokra alapozva lehetőséget teremtünk arra, hogy közvetlen és tágabb környezetében játékos tevékenység közben sokoldalú kapcsolatba kerüljön a

- növény- és állatvilággal,
- – embertársaival,
- – tárgyi környezetével.

Az állat- és növényvilág érzelmileg közel áll a gyermekhez. A rendszeres találkozás során élményeket gyűjt, újraéli azokat és a ráismerés feletti öröm további felfedezésre ösztönzi. A tevékenységbe ágyazott ismeretszerzés közben kialakult érzelmi kötődés meghatározza későbbi természetszemléletét.

Nevelőmunkánk során az elsődlegesen alkalmazott pedagógiai módszer a *megfigyelés*. A növényeket, állatokat eredeti élőhelyükön vizsgáljuk, felfedeztetjük környezetével való kapcsolatát (táplálékforrás, szaporodás feltételei). Fontos, hogy a pedagógusok előzetesen tájékozódjanak egy-egy területről, így tudatosan irányíthatjuk rá a gyermekek figyelmét az élőlényekre, környezeti jellemzőkre.

A megfigyelés soha nem lehet öncélú. A gyermek minél több érzékszervével vegyen részt a cselekvésben, az így szerzett ismeretei alaposak, sokrétűek.

A megfigyelések sokaságát természetesen minden esetben *magyarázat*, *beszélgetés* kíséri. Az élőlények viselkedését, szokásait meghatározó természeti jelenségek, ok-okozati összefüggések megértését egyszerű *kísérletek* elvégzésével segíthetjük.

A megfigyelések terét fokozatosan tágítjuk, de természetesen vizsgálódásainkat a folyamatosság is jellemzi.

- Az első élmények, tapasztalatok megszerzésére alkalmas az óvoda udvara és a közvetlen környezete.
- Rendszeres (heti egy) városkörnyéki túráinkon az erdő, a rét, a nádas, a folyópart életközösségeit ismerhetik meg a gyerekek. Megtanulják, gyakorolják a természetben való magatartás, viselkedés helyes formáit, a természetjárás alapvető szokásait.
- Kerékpártúrák alkalmával távolabbi területek élővilágával ismerkedhetnek, elsajátíthatják és gyakorolhatják a kerékpáros közlekedés szabályait.
- Nyári táborozáson az Erdei-óvodában a természet aktív részesévé válhatnak, a nap minden percét a szabadban tölthetik.
- Más földrajzi adottságú területeken a mi lakóhelyünk környékére nem jellemző állat- és növényfajokat, kőzeteket stb. fedezhetnek fel.
- A különböző élőhelyeket évszakonként többször meglátogatjuk, melynek során tapasztalják a változást, a változásban a állandóságot.

Megfigyeléseink, ismeretszerzésünk nem korlátozódnak kizárólag a természet élőlényekre, jelenségeire.

Játékos tevékenységek közben megismerik a gyermekek társadalmi környezetüket is. Alkalom nyílik az óvoda épületének, udvarának, dolgozóinak megismerésére, különböző funkciójú épületek, a közlekedés, a lakóhely nevezetességeinek megfigyelésére, matematikai tartalmú tapasztalatok megszerzésére. Felfedeznek hasonlóságokat, különbözőségeket, megtapasztalják a nagyságbeli, mennyiségi, formai, alaki és téri viszonyokat.

Az élmény feldolgozása játékban, alkotó tevékenységben a gyermek önkifejezési eszközeként jelenik meg.

Társaival és a felnőttekkel való együttműködés során kialakulnak társas kapcsolataik, elsajátítják a közösségi élet erkölcsi – magatartási szokásait. A derűs légkör, az együttjátkozás pozitív töltést ad a közösségnek.

A fenntarthatóság jegyében az óvodában szelektíven gyűjtjük a hulladékot / papír, műanyag/

Komposztálót létesítettünk a szerves kerti hulladék számára.

Rendszeresen papír, pet-palack, elemgyűjtést szervezünk, melyhez várjuk a szülők aktív segítségét.

Minden évben megemlékezünk a Zöld ünnepekről /Takarítási világnap, Állatok napja, Madárkarácsony, Víz világnapja, Föld napja, Madarak-fák napja/.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

Érzelmileg

- egy-egy új felfedezés örömmel tölti el a gyermeket, tevékenység közben fejlődik akarata, kitartása, feladattudata;
- társaival, felnőttekkel való együttműködése közösségi érzéseket fejleszt: odafigyel a másokra, segítséget nyújt, felelősséget vállalnak egymásért.*
- a másság elfogadására képessé válik;*
- a természetben szerzett élmények erősítik az érzelmi kötődést az élő és élettelen alkotó elemeihez.
- a környezetvédelmi problémákra érzékenyebbé válik

Értelmileg

- érzékelése, észlelése differenciálódik – megfigyelések közben látás, hallás, tapintás útján szerez tapasztalatot;
- észreveszi az azonosságokat, különbözőségeket – analizál, szintetizál, ok -okozati összefüggésekre jön rá – fejlődik gondolkodása, emlékezete, képzelete;
- szókincse bővül, kifejezése színessé válik.

- környezet tudata erősödik
- érzékszervei kifinomulnak

Testileg

- megerősödik, nő a teherbíró képessége;
- a rendszeres túrák fejlesztik a gyermek izomzatát, mozgása összerendezetté válik;
- a természetben végzett mozgásos játékokban fejlődnek a gyermek testi képességei, erő, ügyesség, állóképesség
- a manipuláció fejleszti a finommozgást;
- az egészséges öltözködés, táplálkozás hozzájárul az egészséges életmód kialakításához.

Erdei Óvoda

Az erdei óvoda fogalmának meghatározása: olyan tudatosan tervezett és szervezett, a nevelési intézmény székhelyétől különböző helyszínen folytatott, a környezet adottságaira támaszkodó tevékenység, amely a külső világ tevékeny megismerése nevelés részeként segíti a gyermekek környezethez, természethez való érzékenyítését, a pozitív környezettudatos magatartás kialakulását. Az Erdei Óvoda Program olyan szakmai terv alapján valósul meg, melynek nevelési (pedagógiai) feladatai messzemenően figyelembe veszik a fenntarthatóságra nevelés elvét, a helyi nevelési programot, az óvodai nevelés folyamatjellegét, a nevelési területek kölcsönhatását, egymásra épülését. Az Erdei Óvoda sajátosságokhoz, a választott helyszín természeti, épített és szociokulturális környezetéhez, helyi adottságokhoz, lehetőségekhez igazodó, több napon keresztül (egymást követő minimum három nap) folytatott cselekvésre, cselekedtetésre, élménypedagógiára, komplex módon épülő tapasztalatszerzés, amely bentlakásos, vagy egész napos formában valósul meg.

A projekt középpontjában az erdei óvoda helyszíne, természeti környezete áll. A környezeti nevelés kiemelt pontja programunknak, amely a gyermekek érzelmi kötődésére, életkorukból fakadó kíváncsiságára alapozó élménnyújtás a különböző élőhelyeken a természetben. Az erdei óvoda olyan nevelés-szervezeti forma, amely a helyszín nyújtotta adottságokat és sajátosságokat kihasználva lehetőséget teremt a közvetlen élmény- és tapasztalatszerzésen alapuló, gyakorlati tevékenykedtetés közbeni megismerésre, ami "belsővé válva" alapvetően megváltoztatja a programokon résztvevő gyermek környezeti gondolkodását és kultúráját. Az élmény feldolgozása játékokban, alkotó tevékenységben a gyermek önkifejezési eszközeként jelenik meg.

Az erdei óvoda a nevelési folyamat szerves része. Az ún. "szabad levegős" óvoda egyik típusa. A

gyermek a nap nagy részét aktívan tevékenykedve a természetben tölti. A szabadban folyó nevelés előnyeit kihasználva modern metodikai megoldások alkalmazására törekszik. Felhasználja a gyermek közvetlen természeti tapasztalatainak, tevékenységi lehetőségeinek nevelő hatását.

A megismerési folyamatot az élet természetes integráltságára építi fel. Időlegesen feloldja az óvoda hagyományos nevelési rendszerét úgy, hogy a tanulási programját elsődlegesen projektmódszerrel szervezi.

A különböző élőhelyeket évszakonként többször meglátogatjuk, melynek során tapasztalják a változást. Ok- okozati összefüggéseket állapíthatnak meg és a nyári erdei óvoda során a hosszú távú emlékezet fejlesztésével párhuzamokat, különbségeket, összefüggéseket állapíthatnak meg. Így megtapasztalják a természet állandóságában a változást, és egyben a természet egységben látását.

A természetben szerzett élmények erősítik az érzelmi kötődést az élő és élettelen alkotó elemeihez. Fontos alapelv a nevelési hatások összehangolása, erősítve a szülők felelősségérzetét, hangsúlyozva a családi nevelés fontosságát. A szülőkkel való hagyományos kapcsolatok mellett számítunk segítő együttműködésükre, együttgondolkodásra, s így a szülői szemléletformálás is eredményesebb.

A zöld jeles ünnepek kapcsán lehetőséget adunk a programon való tevékeny részvételre, együtt játszásra. A gyermekeken keresztül a szülők viselkedés kultúráját, természethez való viszonyát, környezettudatosságát is formáljuk.

A terepen (élőhelyeken) élményszerző játékos tevékenység közben minden érzékszervet bevonva fejlődik a gyermek személyisége és formálódik a környezetérzékeny attitűdje.

Óvodás korú gyermekek közlekedésre nevelése

Az óvodáskorú gyermekek – a közúti balesetek legveszélyeztetettebb – résztvevői közé tartoznak. A balesetek megelőzésére minden lehetséges eszközt meg kell ragadnunk, hiszen a ma óvodásai a holnap kisiskolásai, akiknek nagyobb része szinte egyik napról a másikra önálló közlekedővé válik. A helyes közlekedésre nevelést, oktatást pedig a legkisebb korosztálytól kezdve állandóan és folyamatosan végeznünk kell. Így ránk, óvodapedagógusokra hárul az alapozás.

Célja:

A sokoldalú személyiségfejlesztés a majdani felnőttkor balesetmentes, alkalmazkodó közlekedéséhez szükséges személyiségjegyek megalapozása.

Feladatai:

- Tájékoztatást adunk a gyermekeknek a közlekedési környezetünkről, vagyis megismertetjük

velük a közlekedést és annak legfontosabb szabályait olyan mértékben, amennyiben a gyakorlati alkalmazás alapját képezi.

- Kialakítjuk és fejlesztjük azokat a készségeket, amelyek birtokában a gyermek egyfelől gyorsan, pontosan fel tudja fogni a különböző közlekedési szituációkat, másfelől pedig kellő mozgásműveltséggel alkalmazkodni képes a felfogott szituációkhoz.
- Viselkedési modellt adunk, hogy a későbbiekben annak alapján is tudjon alkalmazkodni a mindig változó közlekedési szituációkhoz.
- Kialakítjuk a gyermekben azokat az érzelmi, akarati és morális tulajdonságokat, amelyek szabályozzák a viselkedést.
- Folyamatosan fejlesztjük a gyermekben a helyes közlekedéshez szükséges:
 - érzékelő készséget,
 - a reakcióképességet,
 - a racionális megfigyelés és felismerés készségét a közlekedésre látásra, érzékenységre.
- Az önálló gyalogos közlekedéshez szükséges magatartási szokások kialakítása készségek, képességek fejlesztésével, jártassági szint elérésével, melyek csak jó példa utánzása, gyakorlása felügyelete során lehetségesek.

A gyermek a közlekedésben egész személyiségével vesz részt, ezért a közlekedésre nevelésnek a gyermek egész személyiségére kell irányulnia. A közlekedésre érettség kialakulása lassú folyamat, eléréséhez az életkornak megfelelő pedagógiai módszerekkel és eszközöket alkalmazva – játékos tanulással, - játékos gyakorlással, - bábozással, - drámajátékokkal, - szituációs feladatok megoldásával juttatjuk el a gyerekeket. A közlekedési képességet, magatartást fejlesztő szabályjátékok ismertetésével, gyakorlásával a gyerekek olyan jártasságok birtokába jutnak, amellyel a különböző közlekedési szituációban megfelelő biztonsággal dönthetnek.

A hangforrás irányának felismerését segítő játékkal a közlekedési hallásukat fejlesztjük.

Ügyességi játékokkal a figyelmüket, a távolságészlelést gyakoroljuk.

Megfigyelőképességüket, emlékezetüket, képzeletüket fejlesztjük a különböző játékokkal.

A közlekedési játékok során olyan tapasztalatokat, élményeket dolgoznak fel a gyerekek, amelyeket a csoporttal vagy szüleikkel tett sétákon, kiránduláson szereznek.

Drámajátékok segítségével különböző élethelyzeteket elemzünk, melyekből kiderül, hogy a gyerekek melyik magatartási formával azonosulnak a legszívesebben.

A különböző élethelyzeteket bábok segítségével dolgozzuk fel.

Különböző élethelyzetekről, szituációkról a sétákon tapasztaltakról képeket, fényképeket gyűjtünk, ezek nézegetése közben megbeszéljük ki viselkedik, cselekszik, közlekedik helyesen, vagy helytelenül.

A Tiszavasvári Rendőrség Közlekedési Osztályával közösen szervezünk tapasztalatszerzési sétánkon a rendőr bácsik, - nénik elkísérnek bennünket egy városi sétára. Megfigyeljük a városi forgalmat, rendőri irányítást, ellenőrzést; a közlekedési lámpánál , gyalogátkelő helyen történő szabályos átkelést gyakorolhatjuk. Ellátogatunk a rendőrség épületébe, ahol további ismereteket szereznek a gyerekek a rendőrök munkájáról. Pl. újjlenyomat készítést stb.

Várható eredmények:

A közlekedés változó helyzeteihez alkalmazkodó személyiségjegyek alapozása és tudatos fejlesztése folyamatos és állandó feladatunk. Bízunk abban, hogy azokat a készségeket, képességeket, ismereteket, amelyeket a gyermekek óvodás korukban helyesen megismernek, és szabályosan begyakorolnak, maradandóan megmarad emlékezetükben és iskolás illetve nagyobb korukban is képesek lesznek alkalmazkodni a közlekedés változó körülményeihez.

V.6.2. A külső világ tevékeny megismerése során szerezhető matematikai tartalmú tevékenységek és játékok

Az óvodai matematikai nevelés a gyermek észlelésére, érzékelésére, megismerési vágyára, kíváncsiságára épülve valósul meg óvodánkban.

3-7 éves korban a külső világ tevékeny megismerése az alapja a matematikai összefüggések megláttatásának is.

A külső világ tevékeny megismerése a természeti, emberi, tárgyi környezetben való eligazodás, az ezzel összefüggő tapasztalatszerzésből és ismeretszerzésből áll. E folyamatba kell beágyazni a gondolkodás fejlesztését, vagyis a gyerekek környezetéből kell kiemelni a tájékozódás, a matematikai ismeretszerzés közvetlenül érzékelhető tartalmát. Ez a tartalom más ősszel, télen, tavasszal, nyáron és a kompetencia egyes területein.

A gyermek a valóságról szerzett elsődleges információit játékosan, szimbolikus és szerepjátékaiban dolgozza fel. A játékba integrált tevékenységek során a verbális, motoros, szociális tanulás biztosítottá válik. A matematikai ismeretek tevékenységbe való ágyazódása nem csak az érdeklődést, a figyelem szintjét emeli, hanem az intellektuális teljesítményt is. Ezért is fontos, hogy a gyermek a megismerő folyamatok közben önkéntelenül rácsodálkozzék a világ újabb és újabb dolgaira, jelenségeire, s az érdeklődés váltsa ki belőle a szándékos megismerést.

Matematikai nevelés célja:

- Olyan matematikai tartalmú tapasztalatok, ismeretek nyújtása, amelyet az óvodás gyermek tevékenységeiben is alkalmazni tud.

- Problémamegoldó, logikus gondolkodás és egyéb értelmi képességek fejlesztése.

Matematikai nevelés feladata:

- Érdeklődés folyamatos fenntartása érdekes tevékenységekkel, játékokkal, matematikai összefüggések feltárásával.
- A meglévő tapasztalatok élményszerű tevékenységekkel való továbbfejlesztése.
- Hátrányok kompenzálása tapasztalati lehetőségek és élményszerű tevékenységek biztosításával.

A tapasztalat, tevékenység nyújtotta élmény és a gondolkodás szoros összefüggésben vannak. A gondolkodás kialakulása, fejlődése a tevékenységek közben valósul meg, legfőképp a cselekvés a mozgósítója. A gyermek önálló tevékenység közben tanul meg látni, figyelni, gondolkodni, feladatokat megoldani, mennyiségeket megállapítani, relációkat összehasonlítani.

Semmi sincs olyan fejlesztő hatású, mint a saját tapasztalat, amibe bele kell értenünk a negatív tapasztalatok személyiségépítő hatását is.

Az óvodapedagógus feladata:

- Olyan környezet teremtése, ahol kihasználhatja az alkalmat a valóság formai, mennyiségi, téri viszonyaival, relációival kapcsolatos tapasztalatok szerzésére.
- Lehetőségek biztosítása a játék élményével történő megismerő és probléma- megoldó tevékenységekre.
- Megfelelő eszközök biztosítása, ami felkelti, és ébren tartja a gyermekek érdeklődését.
- A gyermekek aktuális élményeire, igényeire és ötleteire való támaszkodás akár kötetlen kezdeményezést, akár foglalkozást szervez.
- A képességek fejlesztését játékosan, játékba építve valósítsa meg.
- Változatos lehetőségek teremtése az egyéni megismerő képességek –érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, problémamegoldó-logikus gondolkodás fejlődésére, fejlesztésére.

Tulajdonképpen az összes óvodai tevékenységforma, az egész óvodai élet alkalmas arra, hogy a gyermekek matematikai tapasztalatokat szerezzenek. Számptalan lehetőség kínálkozik a fejlesztésre:-

Különféle játékok közben

- Mozgás, séta, kirándulás,
- játékos, problémászerű feladatok,
- a gyerekek kérdéseire, válaszaikra adott magyarázatok,

- az óvónő által irányított kezdeményezések,
- az óvónő által szervezett foglalkozások alkalmával.

Azt hogy a matematikai nevelés tartalmából melyekkel elégedhet meg a játék során, vagy mely összefüggéseket dolgoz föl a foglalkozás keretein belül, azt az óvodapedagógus döntheti el.

Matematikai nevelés tartalma:

1, Tárgyak, személyek, halmazok összehasonlítása, sorba rendezése saját vagy megadott szempont szerint.

2, Számfogalom előkészítése, alapozása:

- Halmazok, mennyiségek összemérése: hosszúság, magasság, szélesség, vastagság,
- bőség, tömeg, térfogat, terület.
- Halmazok összehasonlítása, összemérése, párosítás, több, kevesebb, ugyanannyi.
- A mennyiség mérhető nagysága: mérések egységekkel,
-hosszúság-,tömeg-, űrtartalom-,területmérés.
- Halmazok számlálható tulajdonsága: tőszámok, sorszámok, bontás, elvevés, hozzátevés.

3, Tapasztalatok a geometria körében:

- Építések, alkotások szabadon és másolással
- Tevékenységek tükörrel
- Tájékozódás térben, síkban,

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Felfedezik és megismerik az egyszerű ok-okozati összefüggéseket,mennyiségi viszonyokat,matematikai fogalmakat,melyek környezetükben rejlenek.
- Matematikai helyzetről, problémáról el tudják mondani véleményüket, gondolataikat.
- Képesek logikai műveletek végzésére: összehasonlítás, megkülönböztetés, sorba rendezés, kiegészítés, relációk.
- Biztonsággal tájékozódnak térben és síkban.
- Képesek igaz, hamis állítások elmondására.
- Tárgyakat meg tudják számlálni legalább 10-ig, össze tudják hasonlítani őket mennyiség, nagyság, forma, szín szerint.

- Megkülönböztetik az irányokat, értik a helyeket kifejező névutókat.
- Becsléssel felismerik a kevés, a sok, majd párba állítással és egybevetéssel a több, kevesebb viszonyítását.
- Alkalmazkodnak a normákhoz, szabályokhoz.
- Feladatvégzésüket a kitartás, a jó megoldásra való törekvés jellemzi.

V.7. Munka jellegű tevékenységek

*„A tétlenségnél minden munka kellemesebb, ha az ember
eléri azt, amiért fáradozott, vagy legalább tudja, hogy
el fogja érni.”*

(Démokritosz)

A munka a személyiségfejlesztés fontos eszköze, a játékkal sok rokon vonást mutat, önként, szívesen végzett játékos tevékenység.

A legtöbb játékban munkára van szükség, pl. babaszobai játék, terítés, mosogatás. A munkát játékos elemek szövik át. Pl. őszi betakarítás autókkal.

Az óvodai nevelésben egyszerre van jelen a játék, a gyermekmunka, cselekvő tapasztalás, a tanulás. Sokszor nehéz eldönteni, hogy az adott gyermeki tevékenységben mennyi a játék, mikor nevezhető munkának valamelyik cselekvés illetve rész-cselekvés, hol jelenik meg benne a tanulás. A munka legfőbb értéke a munkához való pozitív viszony kialakításában, a munka igénylésében, a munka szeretetében van. Örömmel és szívesen végzett munka hatására alakul ki a gyermekekben a munkavégzés készsége és szokása.

A munkára való nevelés alapja a gyermek tevékenységi vágya, a felnőttek utánzása és a felnőttekhez hasonulás igénye.

A tevékeny óvodai légkör alkalmas az egymás iránti figyelmesség, a szimpátia érzésének kialakítására. Lehetőség adódik, hogy törődjenek egymás munkájával, segítsenek az arra rászorulóknak, a közösen végzett munka hozzájárul a csoporttudat kialakításához. Az egymásért végzett munka sok örömet rejt magában, a közösségi érzés alakulását, az érzelmek, az empátia készség kibontakoztatását segíti.

Cél

A változatos munka jellegű tevékenységek során, olyan tulajdonságok, szokások kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek környezetéhez való viszonyát, erősíti közösségi kapcsolatait.

A munkavégzés során fejlődjön szociális magatartásuk, társas kapcsolataik, cselekvő tapasztalással személyiségük.

A siker élménye váljon újabb serkentőjévé és készítse aktivitásra a gyermekeket.

A munkavégzés során fejlődjön kitartásuk, felelősségérzetük, önértékelésük.

Munkajellegű tevékenységformák:

Önkiszolgálás: A gyermekek akarati életének kibontakoztatása ösztönzi a gyermekeket önkiszolgáló munkára. A gyermekek saját személyükkel, kapcsolatos feladatokkal ismerkednek meg a testápolás, a kulturált étkezési szokások elsajátítása során, melyek komplex módon fejlesztik a gyermek feladattudatát, felelősségtudatát.

Naposi munka: A csoport fejlettségi szintjét ismerve folyamatosan vezetjük be, megelőzi az önkiszolgáló tevékenység, fejleszti a közösségi kapcsolatokat és a kötelességtudatot. A közös munka folyamán megtanulnak egymáshoz alkalmazkodni, kialakul csoporttudatuk, közösségi érzékük fejlődik. Társas viszony és az együttműködés kialakulásában nagy szerepe van.

Alkalomszerű munkák: Alkalmi megbízásokat a gyermekek egyéni fejlettségéhez mérten tervezünk. Átszöheti az egész napot (információ átadása, teremrendezés, játék elrakása stb.) Időről időre ismétlődik, így elősegíti az időészlelés kialakulását és az önállóság fejlődését.

Feladataink:

Biztosítjuk a munkavégzéshez szükséges gyermekméretű, balesetmentes eszközöket.

Megtanítjuk a gyerekeket a munkatevékenységek elvégzésére.

Minden korcsoportban megteremtjük az önálló munkavégzés lehetőségét

Biztosítjuk a munka állandóságát és folyamatosságát.

Minta adásával, együtt tevékenykedéssel alapozza meg a környezettudatos magatartást, szelektív hulladékgyűjtést, takarékos vízhasználat, csak azt szedjük össze, amit elenged a természet.

Kert ápolása, madarak etetése.

Megtanítjuk az eszközök célszerű, balesetmentes használatát.

A munka, a napi tevékenység természetes részét alkossa

Megteremtjük a gyermekek számára a képességükhöz mért munkalehetőségeket. gyermekméretű. jó minőségű munkaeszközöket biztosítunk.

Kialakítjuk a rendszeret igényét.

•A munkateljesítmény differenciált értékelése, pozitív megerősítés.

Legyen a munkavégzés is tanulási folyamat, melyben a gyermekek kompetenciái fejlődnek: személyes példaadással, konkrét pozitív motiválással.

Elegendő idő biztosításával lehetővé tesszük, hogy a gyermekek az általuk különösen kedvelt munkafajtákban egyéni tempójukban elmélyedhessenek.

A gátlásos, visszahúzódó gyermekek aktivitásra serkentése.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

Életkori sajátosságainak megfelelően részt vesznek a rend fenntartásában és a csoportszoba átrendezésében

Ügyelnek az öltöző, a mosdó rendjére,

Szükség esetén kérik a felnőtt segítségét

Az udvari játékszereket játék után a helyére teszik

Kérésre a leesett elszórt tárgyakat összeszedik, szükség esetén kérik a felnőtt segítségét

Csoportszoba rendjének kialakításában folyamatosan részt vesznek

Szükség szerint segítséggel átrendezik a termet

Az eszközöket funkciójuknak megfelelően helyezik el

Az öltözőben, mosdóban vigyáznak a tisztaságra és rendre

Segítenek a foglalkozáson használt eszközök előkészítésében

A felnőttel együtt egyszerűbb javításokat végeznek el a játékokon

Felnőttel együtt feldíszítik a szobát, és ajándékokat készítenek közös ünnepeikre vagy más alkalmakra

Teljesítik az óvodapedagógus megbízatásait: a kért eszközöket behozzák, vagy kiviszik, az üzeneteket átadják

A munka elvégzésében kitartóak, türelmesek,

Társuk és a felnőttek munkáját megbecsülik

A rájuk bízott munkát önállóan, szívesen végzik,

Az eszközöket célszerűen, rendeltetésszerűen képesek használni, vigyáznak saját személyük és környezetük rendjére, tisztaságára

A naposi munkát szívesen, igényesen, esztétikusan látják el,

Szívesen vállalkoznak egyéni megbízatások teljesítésére,

V.8. Tevékenységekben megvalósuló tanulás

A játékra épülő komplex személyiségfejlesztés

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg

A **játékos tanulás** az a tevékenységi forma, amely pszichikai értelemben is hozzájárul a gyermekek egészséges, harmonikus, sokszínű személyiségének kialakulásához.

- A játékos tanulásnál a játék és tanulás szinkronban van, egységet alkot.
- A gyermek játékigényét veszi a fejlesztés alapjául.
- A gyermekek bevonása a tevékenységbe úgy, hogy a személyes cselekedtetés során részese lesz a fejlesztésnek, fejlődésnek.
- Tág teret nyit az ismeretszerzéshez, optimális feltételt biztosít ezek kialakulásához.
- Az óvodapedagógus személye – partner, segítő és játszótárs.
- Komplexen öleli át a játék, a nevelés minden területét, ráerősít, segít az élmények, tapasztalatok változatos begyűjtésében, feldolgozásában.
- Segít az értékek teremtésében, a szokásrendszer kialakításában és megszilárdításában

A játék folyamat, azon belül a játékos tanulás kialakulásának első lépcsője: az **alapos gyermekismeret**:

Tájékozódás szülőnél, a bölcsődében, a gyermek érdeklődési köréről, szokásairól, tárgyhoz való kötődéséről. Figyelní kell sajátos szociális helyzetére, szülők nevelési elveire, gyermek adottságaira.

Meghatározó, hogy a gyermek hányadiknak született a családban. Ezután közeledhetünk a gyermekhez, ami *ne legyen* lehengerlő, tolakodó, sajnálkozó. *Legyen*: kivárá, bizalmat ébresztő, gyermek közeli, vigasztaló, szeretve védelmező.

A játékos tanulás kialakulásának második lépcsője: a **gyermek elfogadása olyannak amilyen**, érzelmi biztonságot nyújtó környezetben.

A gyermek adottságainak, érdeklődésének folyamatos megfigyelése a fejlődés folyamatában. Ebből indulnak ki a különböző játékok, tevékenységek tervezése, szervezése ez jelenti a játékos tanulás melegágyát. [Az esélyegyenlőség biztosítása érdekében fontos az egyéni érési ütem figyelemmel kísérése](#). Minden játék, tevékenység magában hordozza a tanulás lehetőségét.

A szabad játékhoz, kötetlen tanuláshoz bensőséges, biztonságot árasztó **légkör** szükséges..

Olyan

- ahol az esélyegyenlőség dominál;
- lehetőség van különböző tevékenységekre, játékokra, az élmények újra élésére;
- tevékenykedhet a gyermek a saját öröme: egyedül, társakkal, felnőttel együtt;
- érvényesül a gyermek kíváncsisága, érdeklődése.

Ezek együttese eredményezi a különböző képességek kialakulását, fejlődését cselekvésben és gondolati síkon.

A tudatosan elkészített, szervezett tevékenységeken keresztül történő tanulási helyzetekben a gyermekek megtapasztalják a környezetükben levő összefüggéseket ezáltal új ismeretek birtokába jutnak – fejlődik élménygazdagságuk, melynek használata megfelelő problémamegoldásra teszi képessé őket.

Kényszerhelyzet nélkül megvalósíthat olyan dolgokat, amihez kedve, indíttatása van, sőt a tevékenységek ismétlése, gyakorlása során újabb elemekkel képes gazdagítani azt. Ez a fejlődés lehetőségét is magába foglalja.

A gyermek a sikerélmények által motiválttá válik, a tevékenységek során pozitív élményeket él át.

VI. SAJÁTOS FELADATOK

VI.1. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek óvodai nevelése

Cél

- A különleges bánásmódot igénylő gyermekek (Sajátos Nevelési Igényű , Beilleszkedési Tanulási Magatartási Nehézséggel küzdő és kiemelten tehetséges gyermekek) egyéni sajátosságainak megfelelő, harmonikus fejlesztése
- A sajátos nevelési igényű gyermek(ek) elfogadtatása a közösség többi tagjával.
- A sajátos nevelési igényű gyermeket nevelő családok életének segítése.
- A felnőtt társadalom morális érzelmeinek alakítása.
- Felkészítés az iskolai életre

Feladat

- A különleges bánásmódot igénylő gyermekek harmonikus fejlődéséhez szükséges speciális tárgyi eszközök és személyi feltételek biztosítása.
- Olyan óvodai közösségi élet megteremtése, melyben a gyermek – felnőtt, fogyatékos gyermek – ép gyermek kapcsolata pozitív érzelmi viszonyuláson alapul.
- Hospitalizációs lehetőségek felajánlása pedagógusok, szülők számára

A nevelési folyamat jellemzői

A különleges bánásmódot igénylő gyermekeknek is a játék a legfőbb tevékenysége. Tervszerű nevelésében a játékosság elvét is szem előtt kell tartanunk. Tervezni a konkrét esetre szabottan, rövidtávra lehet, hiszen csak kis lépésekben haladva várhatunk eredményt.

Folyamatosan gondoskodunk speciális használati tárgyaik, felszereléseik meglétéről, biztonságos használatáról.

A különleges bánásmódot igénylő gyermekek gondozásának, nevelésének, fejlesztésének milyenségét az adott gyermek sajátos problémájának mértéke és területe határozza meg.

A gyermek érdekében kiemelkedő jelentősége van a családdal és a speciális szakemberekkel való együttműködésnek (utazó gyógypedagógusok foglalkoztatása).

VI.2. Gyermekvédelem

Óvodánkban a gyermekvédelmi munka hangsúlyos szerepet kap, hiszen mindig szerves részét képezte a nevelő munkánknak.

A gyermekek testi-, lelki-, szellemi fejlődéséhez szükséges feltételeket rendkívül nagy színvonalbeli

különbség jellemzi. Ennek törvényszerű következménye, hogy a tanköteles korba lépő gyerekek fejlettségében +/- 2 évnyi eltérés is lehet. A hátrányos és veszélyeztetett helyzetből adódó pedagógiai, pszichológiai feladatok megoldása tudatos figyelmet, megfelelő szakmai felkészültséget és sok energiát igényel minden óvodapedagógustól.

Cél:

- Segítségnyújtás a gyermekek és családjaik hátrányainak leküzdésében
- Esélyegyenlőség, egyenlő hozzáférés biztosítása
- Támogatás a speciális és egyedi problémák megoldásában

Feladat:

- Az óvodapedagógus működjön közre a gyermekvédelmi feladatok ellátásában
- A gyermekekkel kapcsolatos problémák, veszélyeztető helyzetek feltárása
- Jelzőrendszer működtetése
- Folyamatos kapcsolattartás az intézmény gyermekvédelmi felelősével
- Probléma megoldási alternatívák kidolgozása

A gyermekvédelmi felelős az óvodákban folyó munka aktív részeseként segíti és koordinálja az óvodapedagógusok gyermekvédelmi munkáját.

Tevékenységének célja:

- A prevenció, a munkáján keresztül a gyermekek problémáinak minél korábbi felismerése és minél hatékonyabb kezelése, súlyosabbá válásának megelőzése.

Feladata:

- Pedagógiai eszközökkel való megelőzés, illetve ellensúlyozás.
- Jelzés a gyermekjóléti szolgálat felé.
- Együttműködés az óvodán belüli és kívüli szakemberekkel.
- Aktív és hatékony tagja az észlelő-jelző rendszernek.
- Kapcsolattartás az intézményvezetővel
- Megfelelő intézmények (jegyző, gyámhivatal, rendőrség) szükség szerinti megkeresése
- Jogsabályi változások nyomonkövetése.

Tevékenységének kiinduló pontja a felderítés. Óvodaköteles, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű és veszélyeztetett helyzetű gyermekek szűrése, nyilvántartása.

Különös figyelmet szentel a gyermeket megillető jogok, alapvető szabadságok tiszteletben

tartásának megerősítésére, az egyenlő hozzáférés biztosításával.

- Minden esetben a gyermeket érintő kérdésekben, döntésekben a gyermek mindenképp felett álló érdekét kötelesek figyelembe venni.
- gyermek különleges védelme bántalmazás, elhanyagolás bármilyen formája ellen.
- gyermeki jogokat minden megkülönböztetés nélkül biztosítani kell.
- gyermek megfelelő életszínvonalhoz, egészséges fejlődéshez való joga
- gyermeki jogokat minden megkülönböztetés nélkül biztosítani kell.
- egyenlő bánásmód követelménye nem járhat más gyermek jogainak megsértésével, csorbításával.

E sajátos feladatok ellátása érdekében a gyermekvédelmi felelős az alábbi intézményekkel működik együtt:

- Gyermekjóléti Szolgálat
- Családsegítő Szolgálat
- Védőnői Szolgálat
- Pedagógiai Szakszolgálati Központ
- Tiszavasvári Város Önkormányzata Polgármesteri Hivatal
- Tiszavasvári Városi Gyámhivatal
- Tiszavasvári Általános Iskolai Egység
- Magszter Alapítványi Óvoda, Általános Iskola
- Tiszavasvári Cseperedők Bölcsőde
- Családok Átmeneti Otthona
- Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság
- Megyei Önkormányzat Területi Gyermekvédelmi Központ

VI.3. Speciális szolgáltatások

A szülők által igényelt, nem kötelező egyéb szolgáltatások:

Az óvoda speciális szolgáltatásai tehetséggondozásra irányulnak.

- Egyrészt életkor-specifikus.
- Másrészt tartalmában erősíti az óvoda nevelési céljának elérését, jól illeszkedik az intézmény sajátos arculatához.

A speciális szolgáltatások olyan tevékenységek, amelyek nem tartoznak az óvoda alapfeladatai közé, s nevelési időn túl szülők kérésére szerveződnek.

Ezen speciális foglalkozásokat 5-6-7 éves korú gyermekek számára szervezzük, akik már szívesen elfogadnak más felnőttet, szociálisan érettek az óvónőváltásra.

A szolgáltatást végző személy: kiegészítő szakképesítéssel rendelkező óvodapedagógus, aki megfelelő módszerekkel, a gyermeki személyiséget tisztelve, szeretve, megbecsülve, elfogadva végzi e fejlesztő munkát.

VI.4. Az óvoda-iskola átmenet elősegítése

*„Mikor először mennek iskolába,
Szívünkben bűvös áhítat terem,
Kitárul nékik a mesék világa,
Hol betűk nyílnak kéklő tengeren.”*
(Keszthelyi Zoltán)

A óvoda-iskola átmenet megkönnyítésének indoklása:

- Az óvodából az iskolába való átmenet törést okoz a gyermek életében.
- Korábbi helyi kezdeményezések tapasztalatai (pedagógiai mérések, eredményei, szülők visszajelzései).
- A gyermek tanulás-tanításhoz való viszonyának folyamatos vizsgálata, pedagógiai, pszichológiai elemzése.

Mi okoz átmeneti nehézséget a gyerekeknek?

- A gyermekközösség megváltozása
- Megváltozik a felnőtt személye
- Új a környezete, más a szokás- és szabályrendszer
- Teljesítmény kényszert érez a gyermek
- Helyi nevelési rendszer kialakításával a gyermekek iskolai beilleszkedésének elősegítése, az átmenet nehézségeinek leküzdése, könnyítése.
- A nevelés folyamatosságának biztosítása.
- Fokozatos követelményrendszer kialakítása.

Az óvoda és az iskolák vezetőinek kölcsönös megállapodása alapján „beiskolázási programsorozatot” szervezünk, amelynek során a gyermekeknek, a szülőknek és az

óvodapedagógusoknak is lehetőségük nyílik betekinteni az iskolában folyó nevelői, oktatói munkába, emellett alkalom kínálkozik a tanító személyének megismerésére is.

Az átmenetet közvetlenül meghatározó további fontosnak ítélt alapelveink melyet az iskolai tanítókkal éves munkaterv alapján együttműködve kívánunk megvalósítani

- az elfogadó légkör, a kellemes, esztétikus környezet megteremtése;
- a gyermek szükségleteire figyelő szokásrend kialakítása
- az életkori sajátosságok és az egyéni különbségek figyelembevétele a követelmények támasztásában, a tanulás tervezésében és irányításában;
- a beilleszkedés segítése, egyéni átvezetés;
- a biztonságot nyújtó személyhez kötődés elősegítése;
- az érdekes, élményszerű tanítás (fokozatosságra, egyéni bánásmódra épülő, egyéni képességeket figyelembe vevő differenciálás);
- az önálló munkavégzés algoritmusának elsajátíttatása;
- nyugodt tanulási feltételek és haladási tempó kialakítása;
- odafigyelés az egészséges terhelésre;
- folyamatos ellenőrzés, fejlesztő értékelés, önértékelés;
- segítségnyújtás a lemaradások, hátrányok kompenzálásához;
- partneri együttműködés a szülővel;

•ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

Az ÉKA óvodai pedagógiai program érvényességi ideje:

A nevelőtestület határozata alapján határozatlan időre szól.

A Pedagógiai Programot a nevelési-oktatási intézmény honlapján, annak hiányában a helyben szokásos módon nyilvánosságra kell hozni. 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 82.§ (1)-(5)
229/2012.(VIII.28.) Korm. rendelet 23.§

Módosítása indokolt:

- ha a nevelőtestület más program bevezetéséről dönt,
- ha egyéb érdekegyeztető fórum módosítást javasol,
- ha az intézmény szervezeti átalakítása, leépítés, bővítés szükségessé teszi,
- a program rendszeres, folyamatos értékelésének eredményeként a fejlesztés (változás) indokolttá válik.

A módosítás előterjesztése:

- írásbeli előterjesztés az óvoda vezetőjéhez,
- részletes szóbeli előterjesztés nevelőtestületi értekezleten.

•Legitimációs záradék az alábbi dokumentumok alapján:

20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 118.§. (3) a) szakmai munkaközösség véleménye,
2011. évi CXC. törvény 26. § (1) nevelőtestület fogadja el, intézményvezető jóváhagyása

2011. évi CXC. törvény 70.§ (2) a) nevelőtestület fogadja el

20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 121.§ (7)
intézményi tanács véleménye

20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 122.§ (9)
óvodaszék véleménye

Nkt. 83.§ (2) i) fenntartói ellenőrzés

•2. sz. melléklet

Legitimációs záradék

•Készítette: Tiszaszasvári Egyesített Óvodai Intézmény nevelőtestülete

Tiszaszasvári 2020.05.07.


.....
óvodavezető
Ph 

•A Tiszaszasvári Egyesített Óvodai Intézmény a módosított pedagógiai programjában foglaltakkal a – 20/212. (VIII.31.) EMMI rendelet 118. § (3) bek. a) pont. – biztosított véleményezési jogát korlátozás nélkül gyakorolta, és a dokumentumról **szakmai véleményt alkotott** az intézményben működő (valamennyi) szakmai munkaközösség.

Tiszaszasvári, 2020.05.07.


.....

szakmai munkaközösség-vezető(k) nevében

•A Tiszaszasvári Egyesített Óvodai Intézmény módosított pedagógiai programjában foglaltakkal kapcsolatban az óvoda nevelő-oktató munkát segítő alkalmazottai a **tájékoztatást megkapták.**

Tiszaszasvári, 2020.05.07.


.....

a nevelőmunkát segítő alkalmazottak nevében

- A Tiszasvasvári Egyesített Óvodai Intézmény módosított pedagógiai programjáról a - Nkt. 72. § (5) bek.- biztosított jogok alapján a szülői közösség a tájékoztatást megkapta.

Tiszasvasvári, 2020.05.07.

.....
Maglák Livia

a szülői közösség nevében

- A Tiszasvasvári Egyesített Óvodai Intézmény módosított pedagógiai programjában megfogalmazott - 20/2012. (VII. 31.) 128. § (8) bek. – **egészségfejlesztési prevenció program elkészítéséhez** az intézmény vezetője beszerezte az iskola-egészségügyi szolgálat véleményét .

Tiszasvasvári, 2020.05.07.

.....
Kovácsné Venczell Jolán

védőnő

- A Tiszasvasvári Egyesített Óvodai Intézmény nevelőtestülete a pedagógiai programot magasabb jogszabályban biztosított jogai alapján, át nem ruházható jogkörében –(Nkt. 26. § (1) bek, és **Nkt. 70. § (1)-(2)** –döntési hatáskörében 2./2020.(05.07.) számú határozatával **elfogadta .**

Tiszasvasvári, 2020.05.07.

.....
Juli Dósa

a nevelőtestület nevében

- A Tiszasvasvári Egyesített Óvodai Intézmény nevelőtestülete által elfogadott módosított pedagógiai programot az óvoda vezetője magasabb jogszabályban (Nkt.26. § (1) meghatározott **döntési hatáskörében** 1/2020.(05.07.) határozatszámom **JÓVÁHAGYTA.**

Tiszasvasvári, 2020.05.07.

.....
Kovács Zoltán

óvodavezető



Innovációk telephelyenként

Fülemüle Zöld Óvoda innovációja

“Madárgyűrűzés szülők bevonásával”

Tartalma: A Tiszavasvári Egyesített Óvodai Intézmény ÉKA programja (Érzelmi Kötődésen Alapuló Helyi Pedagógiai Program), több éves gyakorlati tapasztalatra, elméleti megalapozottságra épül. Kiemelt feladata a környezeti nevelés, a differenciált fejlesztés. A pedagógusaink ismerik a helyi viszonyokat, legtöbb esetben családokat, szülőket egyaránt. Feladatunk a gyermekek szociális hátrányainak felderítése, a felszínre került problémák megoldására törekvés. A Fülemüle Zöld Óvoda, mint feladatellátási helyünk intézményi innovációként szeretné megvalósítani a szülői kapcsolattartás mélyítését, a hátránycsökkentési, esélyegyenlőségi terület fejlesztését. A partneri kapcsolatokon túl szeretnénk fejleszteni a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű gyerekek támogatását. Óvodapedagógusainkkal tervezzük az innováció keretén belül a jógyakorlatunkból kiemelve a madárgyűrűzés szülőkkel közös megvalósítását. Ezáltal mélyítenénk a szülőkkel való kapcsolattartást és törekednénk a hátrányos helyzetű családok szabadidejének hasznos eltöltésére. Az innováció lehetőséget biztosít a hátránycsökkentésre, a családok érdektelenségének legyőzésére.

Célja:

- ÉKA programunk és innovációnk meghatározó célja a gyermekismeret, az önismeret, a másság elfogadása, a modell értékű környezet.
- Nevelőmunkánkban alapvető követelmény a gyermek emberi méltóságának, jogainak biztosítása oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

Célunk a hátrányok csökkentése, az életkori és egyéni sajátosságok valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembe vételével (ide értve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is.)

- A partneri kapcsolatok kiépítése és bővítése az innováció egyik kiemelt célja mely szolgálja az intézményfejlesztésünket.

Várható változások:

- A gyermekek hatékony nevelése, a befogadó szemlélet fenntartása, a másság elfogadása a

szülőkkel való együttműködés elmélyítése.

- Partneri viszonyban, pozitív szemlélettel, a szülők környezettudatos magatartásának elmélyítése a gyermekekkel való közös tevékenység által.
- Innovációnk megteremti az együttműködési képességek fejlődéséhez szükséges feltételeket. –
- A tevékenység során a gyermekeket, és szüleiket a környezet megismertetésére, megszerettetésére és védelmére neveljük, ezáltal is a szabadidő hasznos eltöltésére ösztönözzük őket:

Minimanó Óvoda innovációja

A halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek anyanyelvi nevelése

Tartalma:

Óvodásaink többsége halmozottan hátrányos helyzetű, nehéz anyagi körülmények között él, ingerszegény környezetben, nyelvkultúrájukban, kommunikációs képességeikben, anyanyelvi ismereteikben hiányosságokkal küzdenek, és kevés szókinccsel rendelkeznek. Ezért fontosnak tartottuk az anyanyelvi munkaközösség létrehozását és egy sajátos anyanyelvi program kidolgozását, amely segítséget nyújt az óvónők gyakorlati munkájában és hozzájárul a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztéséhez, hogy egyforma eséllyel kezdhessék el az iskolai életet.

A FEJLESZTÉS SZÍNTERÉÜL VÁLASZTOTT TEVÉKENYSÉGEK:

1. Mozgás: mindennapos testnevelés, testnevelési foglalkozás, illetve mozgásos játékok az udvaron.
2. Játéktevékenységek: gyakorlójáték, szerepjáték, szabályjáték.
3. A külső világ tevékeny megismerése: környezeti nevelés, matematikai nevelés, hagyományok, kompetencia.
4. Mese - vers - mondókázás
5. Dramatikus játékok, bábozás
6. Képolvasás

A napirendbe építhető elemek:

1. Mozgás - Mindennapos mozgás, mozgásos tevékenységek, mozgásos játékok az udvaron. A napi rendszeres mozgás idejét megnöveljük, a gyakorlatok köré beszédszervi, mozgásügyesítő feladatokat iktatunk, a légző gyakorlatokat pedig a beszédképzés szempontjai szerint válogatjuk ki.

Beilleszthető gyakorlatok:

- Légző gyakorlatok
- Ajak-nyelvtorna
- Nagy mozgással kísért szövegmondás
- Ritmus, hangerő szabályozás

2. Játéktevékenységek:

- Gyakorlójáték
- Szerepjátékok
- Szabályjátékok

Beilleszthető gyakorlatok:

- A hang, a beszéd játékos gyakorlása
- Mozgást gyakorló játékok
- Játékszerek és eszközök rakosgatása
- Játék, különböző anyagokkal

3. A külső világ tevékeny megismerése

Beilleszthető gyakorlatok:

- Verbális fejlesztések
- Logikus gondolkodás, ok-okozati összefüggések
- Értelmi képességet fejlesztő, az érzékelést, megfigyelést, figyelmet, az emlékezést, a problémamegoldó gondolkodást, a képzeletet fejlesztő és az ismereteket gyarapító játékok

Cél:

Célunk a 3 – 7 éves gyermekek sokoldalú fejlesztése, a magyar nyelvi kultúra kialakítása által, a zökkenőmentes óvodai beilleszkedés, később a zökkenőmentes iskolába lépés elősegítése. Célunk továbbá, hogy bemutassuk, hogyan építjük be a gyermekek napirendjébe az anyanyelvi, kommunikációs, értelmi képességeket fejlesztő gyakorlatunkat.

A megvalósításhoz szükséges feltétel- és eszközrendszer:

Az anyanyelvi gyűjtemény, és az ahhoz tartozó dokumentumok. A pedagógusok által készített eszközök, és készen vásárolt fejdíszek, bábok.

A partneri kapcsolataink, az innovációs törekvéseink egyik fontos eszköze, ami hozzájárul az óvoda esélyteremtő, hátránycsökkentő szerepének erősítéséhez, a befogadó nevelés támogatásához.

Várható változások:

- Az innovációnk olyan anyanyelvi és kommunikációs képességfejlesztő program, mely az óvodai élet napi folyamataiban újszerű, de mégis több éve alkalmazott olyan játékokat, játékos fejlesztéseket tartalmaz, melyek az egyéni képességek fejlesztése mellett, a társas együttműködés fejlődését is elősegítik.
- Esélyteremtést, hátránycsökkentést , hátránykompenzációt támogatja

„Elvarázsol-nap” - egészsnapos gyermek- és családi nap

Tartalma: Cselekvésbe ágyazott, aktív tevékenységekkel élményszerzés biztosítása, kiemelt figyelemmel a hátrányos helyzetű gyermekekre – lovaglás, légvár-és csúszda kipróbálása, játékos fizikai kísérletek interaktív bemutatója fizikus vezetésével. . A befogadó nevelés és az egyenlő hozzáférés érdekében játékos akadálypályák szülő-gyermek együttműködésével, közös főzés, rendőri irányítással kresz-pálya teljesítése, tűzoltó bemutató, zenés műsor megtekintése, kutyás bemutató, nyuszisimogató. A családi nap megrendezésével az óvodai nevelés preventív funkcióját erősítjük. Az intézményközi átmenet fejlesztése érdekében fontos célunk tudatosan bővíteni a partneri kört.

Célja:

- Hátránykompenzálás, esélyegyenlőség kiteljesítése a közösségi rendezvények méltányos hozzáféréssel.
- Hátránycsökkentés elősegítése élmények biztosításával.
- Családközpontú intézmény kialakítása, családon belüli kapcsolatok megsegítése a közösségi programokkal.
- Közös cél, közös értékrend elfogadtatása.

Várható változások:

- A gyermekek hatékony nevelése, a befogadó szemlélet kialakítása, a másság elfogadása a szülőkkel karöltve, velük együttműködve valósul meg.
- Partneri viszonyban, pozitív szemlélettel, a szülőket és a gyermekeket természetes módon, közös programokba bevonva tanítjuk meg arra, hogyan dolgozzanak toleránsan, egymást segítve a siker érdekében.
- Innovációnk megteremti az együttműködési képességek fejlődéséhez szükséges feltételeket. - - A gyermekeket, és szüleiket egymás elfogadására, tiszteletére, kölcsönös támogatására, előítélet-mentességére neveli.

Lurkó-kuckó Óvoda innovációja

Családi nap Bábszínházzal

Óvodáskorú gyermekek és családtagjaik bábszínházi élményhez való juttatása Családi Nap keretében az óvónői bábcsoport előadása során. Az élményfeldolgozás segítése az előadást követő kézműves tevékenység megvalósításával.

Hátránycsökkentés, egyenlő hozzáférés és esélyegyenlőség biztosítása a bábszínházi előadás óvodai környezetben történő megvalósításával.

Az óvoda preventív funkciójának erősítése a Családi nap megrendezésével.

Az intézményközi átmenet fejlesztése érdekében partneri kapcsolataink tartalmi bővítése.

Célja:

- A szülők körében az élő mese fontosságának hangsúlyozása. A közös kulturális élmények és kézműves tevékenységek pozitív hatásának megéreztetése.
- A gyermekek önkifejező képességeinek fejlesztése; irodalmi kultúra megalapozása; anyanyelvi képességek fejlesztése; az irodalmi értékek, a népmesék és a népi kultúra átadása; értelmi képességek fejlesztése. A bábok használatának és a bábjáték gyermekcsoportban történő alkalmazásának népszerűsítése az óvodapedagógusok körében.
- A gyermekek képességeit olyan szintre szeretnénk fejleszteni, hogy az iskolai tanulmányaikat zökkenőmentesen tudják megkezdeni, és folytatni, annak során sikereket érjenek el. A mese feldolgozása és a bábelőadás alkalmával is az óvodapedagógusok körében folyamatos tudásmegosztás valósul meg.
- Hátránycsökkentés, esélyegyenlőség biztosítása.

Várható változások:

- A gyermekek hatékony nevelése, a befogadó szemlélet kialakítása, a másság elfogadása a szülőkkel való együttműködés során megvalósul.
- Partneri viszonyban, pozitív szemlélettel, aktív cselekedtetés és tapasztalatszerzés során fejlődik a toleráns viselkedés.
- Innovációnk megteremti az együttműködési képességek fejlődéséhez szükséges feltételeket.
- Az anyanyelvi képességek fejlesztésével kialakul a magabiztos viselkedés .

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A Pedagógiai Program elfogadása és jóváhagyása

A pedagógiai programot a szülői munkaközösség 2023. év _____ hó _____ napján tartott ülésén véleményezte és elfogadásra javasolta.

Kelt: Tiszavasvári 2023. év _____ hó _____ nap.

szülői munkaközösség elnöke

A pedagógiai programot a nevelőtestület 2023. év _____ hó _____ napján tartott ülésén elfogadta és jóváhagyásra javasolta.

Kelt Tiszavasvári, 2023. év _____ hó _____ nap.

igazgató

A Tiszavasvári Egyesített Óvodai Intézmény pedagógiai programját a Tiszavasvári Város Képviselő Testülete - Fenntartó _____ év _____ hó _____ napján jóváhagyta.

Kelt: Tiszavasvári, 2023. év _____ hó _____ nap.

Fenntartó